Міністерство освіти і науки України
Відокремлений структурний підрозділ
«Кіцманський фаховий коледж закладу вищої освіти
«Подільський державний університет»

Циклова комісія ветеринарних та зоотехнічних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи
Світлана СЛОБОДЯН
«03» 04 2024 р.

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

освітньо-професійного ступеня
«фаховий молодший бакалавр»
за освітньо-професійною програмою «Ветеринарна медицина»
спеціальності 211 Ветеринарна медицина
галузі знань 21 Ветеринарія

Кіцмань

Програма атестації здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» освітньо-професійної програми «Ветеринарна медицина» спеціальності 211 «Ветеринарна медицина», за галуззю знань 21 «Ветеринарія». – Кіцмань, 2024р.

Укладачі:

Дрещан Л.М. - викладач ветеринарних дисциплін, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист;

Бабюк Б.І. - викладач ветеринарних дисциплін, спеціаліст першої кваліфікаційної категорії;

Косменко А.Ю. - викладач ветеринарних дисциплін, спеціаліст першої кваліфікаційної категорії, завідувач відділення № 1.

Програма атестації здобувачів фахової передвищої освіти розглянута та схвалена на засіданні циклової комісії ветеринарних та зоотехнічних дисциплін

Протокол № 9 від « 3 » квітня 2024 року

Голова циклової комісії _____ Лілія ДРЕЩАН

ЗМІСТ

ВСТУП ……4
1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ ІСПИТІВ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ……6
2. КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ІСПИТ З ІНФЕКЦІЙНИХ ТА ІНВАЗІЙНИХ ХВОРОБ ТВАРИН. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІН ЦИКЛУ НОРМАТИВНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ. ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ ……10
2.1. ЕПІЗООТОЛОГІЯ З МІКРОБІОЛОГІЄЮ ……10
2.1.1. Перелік питань ……...13
2.1.2. Типові практичні завдання ……...14
2.1.3. Рекомендована література ……15
2.2. ВЕТЕРИНАРНО-САНІТАРНА ЕКСПЕРТИЗА З ОСНОВАМИ ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКТІВ ТВАРИННИЦТВА ……...15
2.2.1. Перелік питань ……...18
2.2.2. Типові практичні завдання ……...18
2.2.3. Рекомендована література ……19
2.3. ПАРАЗИТОЛОГІЯ ТА ІНВАЗІЙНІ ХВОРОБИ ТВАРИН ……..20
2.3.1. Перелік питань ……...21
2.3.2. Типові практичні завдання ……22
2.2.3. Рекомендована література ……23
2.4. МЕНЕДЖМЕНТ І МАРКЕТИНГ У ВЕТЕРИНАРНІЙ МЕДИЦИНІ……...24
2.4.1. Перелік питань ……...25
2.4.2. Типові практичні завдання ……25
2.4.3. Рекомендована література ……25
2.5. БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ ……..…..27
2.5.1. Перелік питань ……...28
2.5.2. Типові практичні завдання ……28
2.5.3. Рекомендована література ……28
3. КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ІСПИТ З НЕІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ ТВАРИН. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІН ЦИКЛУ НОРМАТИВНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ. ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ ……...32
3.1. АКУШЕРСТВО, ГІНЕКОЛОГІЯ ТА ШТУЧНЕ ОСІМЕНІННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН ……..32
3.1.1. Перелік питань ……...34
3.1.2. Типові практичні завдання ……...35
3.1.3. Рекомендована література ……35
3.2. ВНУТРІШНІ НЕЗАРАЗНІ ХВОРОБИ ТВАРИН ……36
3.2.1. Перелік питань ……...37
3.2.2. Типові практичні завдання ……...38
3.2.3. Рекомендована література ……39
3.3. ХІРУРГІЯ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ……40
3.3.1. Перелік питань ……...42
3.3.2. Типові практичні завдання ……42
3.3.3. Рекомендована література ……43
3.4. МЕНЕДЖМЕНТ І МАРКЕТИНГ У ВЕТЕРИНАРНІЙ МЕДИЦИНІ ……43
3.4.1. Перелік питань ……...44
3.4.2. Типові практичні завдання ……45
3.4.3. Рекомендована література ……45
3.5. БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ ……..46
3.5.1. Перелік питань ……...48
3.5.2. Типові практичні завдання
3.5.3. Рекомендована література
4. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТІВ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ ІСПИТІВ

ВСТУП

Атестація випускників за освітньо-професійною програмою «Ветеринарна медицина» спеціальності 211 Ветеринарна медицина, проводиться у формі двох кваліфікаційних іспитів за фахом, а саме:

- Кваліфікаційний іспит з інфекційних та інвазійних хвороб тварин, який включає наступні навчальні дисципліни: епізоотологія з мікробіологією; ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології переробки продуктів тваринництва; паразитологія та інвазійні хвороби тварин; менеджмент і маркетинг у ветеринарній медицині; безпека життєдіяльності та охорона праці в галузі;
- Кваліфікаційний іспит з неінфекційних хвороб тварин, який включає наступні навчальні дисципліни: внутрішні хвороби тварин; хірургія ветеринарної медицини; акушерство, гінекологія і біотехнологія відтворення тварин; менеджмент і маркетинг у ветеринарній медицині; безпека життєдіяльності та охорона праці в галузі.

Атестація завершується видачою документу встановленого зразка із присвоєнням освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра та присвоєнням освітньої кваліфікації фаховий молодший бакалавр з ветеринарної медицини.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

Кваліфікаційні іспити є завершальним етапом освітнього процесу здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» та мають підтвердити:

- ✓ рівень засвоєння здобувачами освіти теоретичного матеріалу та рівень сформованості практичних умінь, навичок отриманих з комплексу нормативних дисциплін спеціальності 211 Ветеринарна медицина.
- ✓ вміння здобувачів освіти оперувати знаннями, самостійно аналізувати складні явища та виробничі процеси, активно використовувати набуті знання у своїй професійній та суспільній діяльності.

Мета кваліфікаційних іспитів зумовлює і їх функції. Головною з них є контроль та оцінка рівня фахових знань, отриманих здобувачами освіти протягом періоду навчання. Реалізація цієї функції припускає перевірку методологічних та теоретичних принципів, проблем і положень спеціальних дисциплін, які виносяться на кваліфікаційний іспит, а також вмінні їх використовувати при аналізі виробничих ситуацій і в практичній діяльності. Особливу увагу необхідно приділяти виявленню знань і вмінь здобувачів освіти аналізувати виробничі ситуації.

Кваліфікаційні іспити виконують ще й важливу виховну функцію. У конкретному вираженні вона виявляється в умінні студента самостійно, логічно й послідовно висловлювати свої професійні переконання, здійснювати самоконтроль і критично оцінювати свої знання та навички.

Кваліфікаційний іспити зі спеціальності 211 « Ветеринарна медицина», за умов всебічного аналізу їх результатів, дозволяють найбільш вичерпно з'ясувати позитивний досвід і недоліки в організації,

змісті й методиці викладання фахових дисциплін, а також самостійної роботи здобувачів освіти.

Все це дає можливість визначити конкретні заходи щодо удосконалення викладання фахових дисциплін, накреслити шляхи поліпшення взаємозв'язку та послідовності у їх викладанні.

Таким чином, кваліфікаційні іспити значно більшою мірою порівняно з семестровими екзаменами є засобом всебічного впливу на особистість випускника.

1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ ІСПИТІВ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Атестація здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» освітньо-професійної програми «Ветеринарна медицина» спеціальності 211 Ветеринарна медицина проводиться на основі аналізу успішності навчання, оцінювання якості вирішення випускниками задач соціальної та професійної діяльності, рівня сформованості програмних компетенцій та програмних результатів.

Атестація здобувачів фахової передвищої освіти здійснюється за допомогою засобів об'єктивного контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освітньої підготовки і проводиться на підставі оцінки рівня професійних знань, умінь та навичок випускників, здійснюється з використанням загальнодержавних методів комплексної діагностики.

Кваліфікаційні іспити за спеціальністю 211 Ветеринарна медицина є засобами об’єктивного контролю якості фахової передвищої освіти та передбачають оцінювання результатів навчання, визначених Стандартом фахової передвищої освіти освітньо-професійного ступеня – фаховий молодший бакалавр, галузі знань 21 Ветеринарна медицина, спеціальності 211 Ветеринарна медицина (затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 30.11.2021р. № 1285) та відповідною освітньо-професійною програмою.

Для проведення атестації здобувачів фахової передвищої освіти створюється Екзаменаційна комісія. Її головою може призначається висококваліфікований фахівець у галузі ветеринарії, провідний науковець вищих навчальних закладів та наукових установ або роботодавець (стейкхолдер). До проходження атестації допускаються здобувачі освіти, які виконали повністю навчальний план рівня фахової передвищої освіти.

Рішення щодо оцінки знань здобувачів освіти приймається Екзаменаційною комісією на закритому засіданні відкритим голосуванням простою більшістю голосів членів комісії, які брали участь у засіданні.

За умов рівності кількості голосів вирішальним є голос Голови комісії.

Оцінювання рівня якості підготовки фахового молодшого бакалавра здійснюють члени екзаменаційної комісії на основі встановлених правил, принципів, критеріїв, системи і шкали оцінювання.

Здобувачам освіти, які склали кваліфікаційні іспити, відповідно до вимог освітньо-професійної програми «Ветеринарна медицина» підготовки фахових молодших бакалаврів зі спеціальності 211 Ветеринарна медицина, рішенням Екзаменаційної комісії присвоюється відповідна освітня кваліфікація - фаховий молодший бакалавр з ветеринарної медицини та видається диплом встановленого зразка.

Оцінки, отримані при складанні кваліфікаційних іспитів, апеляції не підлягають. У цьому випадку всі спірні питання вирішуються

Екзаменаційною комісією.

Усі засідання Екзаменаційних комісій протоколюються секретарем. Оформлення протоколу засідання Екзаменаційної комісії та оголошення здобувачам освіти результатів кваліфікаційного іспиту за фахом, проводиться у день його проведення. Після оформлення протоколу Екзаменаційної комісії, він підписується Головою комісії та її членами. Книга протоколів зберігається в установленому порядку.

За підсумками роботи Екзаменаційної комісії складається звіт, оформлений відповідно до встановлених вимог. У звіті повинні бути відображені: характеристика знань здобувачів освіти, недоліки допущені при підготовці фахівців, зауваження щодо забезпечення організації роботи Екзаменаційних комісій. У ньому додаються пропозиції про покращення підготовки фахівців, заходи щодо усунення недоліків з організації проведення кваліфікаційних іспитів.

Звіт Голови комісії обов'язково обговорюється на засіданні циклової комісії.

Для підготовки і складання кваліфікаційних іспитів виділяється не менше п'яти навчальних днів, протягом яких організовується проведення групових та індивідуальних консультацій.

Екзаменаційній комісії до початку іспиту подаються такі документи:

- наказ директора коледжу про допуск здобувачів освіти до комплексних кваліфікаційних екзаменів;
- відомість про виконання здобувачами освіти освітнього плану й отримані ними оцінки з теоретичних дисциплін, курсової роботи, практик тощо.

До початку кваліфікаційного іспиту академічна група здобувачів освіти, яка складає його за розкладом у цей день, запрошується одночасно в аудиторію, де відбувається засідання Екзаменаційної комісії. Голова комісії знайомить здобувачів зі складом ЕК та коротко пояснює порядок її роботи. Після завершення організаційного етапу оголошується час початку кваліфікаційного іспиту. На підготовку відповідей стосовно питань розміщених в білеті, здобувачу освіти відводиться 60 хвилин. На відповіді (включно з додатковими питаннями) відводять 30 хвилин. Порядок відповідей на питання визначає сам здобувач освіти. Вихід здобувача освіти з аудиторії забороняється. Необхідні записи здобувач освіти робить на стандартних аркушах, що видаються комісією. Виконання здобувачами освіти завдань на кваліфікаційному іспиті повинно мати винятково самостійний характер.

Іспити проводяться за білетами, складеними відповідно до програми атестації здобувачів освіти за фахом. Білети розглядаються на засіданні циклової комісії. Кожний білет складається з:

- теоретичної частини (з трьох питань);
- практичної частини (двох питань, розв'язання ситуаційних задач з дисциплін, завдання, для реалізації якого використовуються дидактичні засоби, що дозволяє перевірити сформованість відповідних умінь та

навичок).

Зразок білету (завдання) до кваліфікаційного іспиту з інфекційних та інвазійних хвороб тварин:

Форма № Н-5-05

Відокремлений структурний підрозділ «Кіцманський фаховий коледж Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»

Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	21 Ветеринарія
Спеціальність	211 Ветеринарна медицина

Екзаменаційний білет № 1

1. Теоретична частина:

1.1. Охарактеризуйте хворобу Тешена.

1.2. Основні принципи, цілі та функції та напрями маркетингової діяльності ветеринарних підприємств, ветеринарних аптек.

1.3. Охарактеризуйте особливості біології збудника балантидіозу свиней, клінічні ознаки, лікування і профілактика.

2. Практична частина:

2.1. Проведіть розрахунок виготовлення 1% розчину їдкого натрію для проведення профілактичної дезінфекції телятника типового приміщення: висота-3.5м, довжина-72м, ширина-20м.

2.2.Оформіть акт про проведення профілактичної дезінфекції телятника типового приміщення.

Розглянуто на засіданні циклової комісії
ветеринарних та зоотехнічних дисциплін
Протокол № _____ від _____20__р.

Голова циклової комісії ____ Л.М. Дрещан

Зразок білету (завдання) до кваліфікаційного іспиту з неінфекційних хвороб тварин:

Форма № Н-5-05

Відокремлений структурний підрозділ «Кіцманський фаховий коледж Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»

Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	21 Ветеринарія
Спеціальність	211 Ветеринарна медицина

Екзаменаційний білет № 1

1. Теоретична частина:

1.1. Розкрийте поняття про клінічну діагностику (симптоми, синдром, діагноз, прогноз їх різновиди).
1.2. Дайте класифікацію операцій та їх зміст.
1.3. Охарактеризуйте методи діагностики вагітності.

2. Практична частина:

2.1. Розрахувати ціну товару, якщо відомо: очікуваний обсяг виробництву та збуту – 50000 одиниць, питомі змінні витрати виробництва складають 20 грн. на одиницю товару. Постійні витрати – 600000 грн. Очікувана частка прибутку – 20 %.
2.2. Проведіть розрахунок потреби 1% розчину метиленового синього для внутрішньовенного введення бичкові живою масою 200 кг, як антидота при нітратно-нітритному отруєнні з розрахунку 5 мг сухої речовини на 1 кг живої маси тварини.

Розглянуто на засіданні циклової комісії
ветеринарних та зоотехнічних дисциплін
Протокол №___ від _____ 20___ р.

Голова циклової комісії ____ Л.М.Дрещан

2. КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ІСПИТ З ІНФЕКЦІЙНИХ ТА ІНВАЗІЙНИХ ХВОРОБ ТВАРИН. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІН ЦИКЛУ НОРМАТИВНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ. ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ

Кваліфікаційний іспит з інфекційних та інвазійних хвороб тварин за освітньо-професійною програмою «Ветеринарна медицина» включає наступні компоненти освітньо-професійної програми

Шифр і назва спеціальності	Нормативні дисципліни циклу професійної та практичної підготовки
211 Ветеринарна медицина	Епізоотологія з мікробіологією
	Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології переробки продуктів тваринництва
	Паразитологія та інвазійні хвороби тварин
	Менеджмент та маркетинг у ветеринарній медицині
	Безпека життєдіяльності та охорона праці в галузі

Вище вказані дисципліни забезпечені навчально-методичною літературою, а саме: конспектами лекцій, планами лабораторно-практичних занять, завданнями для самостійної та індивідуальної роботи, засобами діагностики знань, рекомендаціями щодо вивчення окремих тем та підготовки до тестування для перевірки знань здобувачів освіти при проведенні поточного і підсумкового контролю.

Комплект завдань до атестації здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійної програми «Ветеринарна медицина» за даним іспитом містить 30 білетів.

2.1. ЕПІЗООТОЛОГІЯ З МІКРОБІОЛОГІЄЮ

Мета: вивчення інфекційних хвороб тварин, які посідають одне з перших місць серед захворювань і причин загибелі тварин.

Завдання: надати фундаментальні знання з основ мікробіології, загальної та спеціальної епізоотології та сприяти підготовці фахівців, покликаних вирішувати всі завдання щодо обслуговування тварин, попередження інфекційних захворювань сільськогосподарських тварин, проведення діагностичних та лікувальних заходів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачів освіти повинні **знати:**

- ✓ заходи особистої профілактики і правила роботи з патологічним матеріалом, культурами мікроорганізмів;
- ✓ методи стерилізації, дезінфекції, дератизації, дезінсекції, які використовуються у ветеринарній медицині;

- ✓ способи основні групи мікроорганізмів і принципи їх класифікації;
- ✓ фізіологію і мінливість мікроорганізмів;
- ✓ основи вчення про інфекцію та імунітет, зокрема практичне значення імунітету в профілактиці, діагностиці і ліквідації інфекційних хвороб;
- ✓ основи вчення про епізоотичний процес і методику проведення епізоотологічного обстеження неблагополучного господарства;
- ✓ заходи з охорони господарств від занесення збудників заразних хвороб;
- ✓ методи санації зовнішнього середовища;
- ✓ правила використання біопрепаратів, зберігання, транспортування і бракування їх;
- ✓ порядок взяття, консервування, упакування і відправлення патологічного матеріалу для дослідження в лабораторію ветеринарної медицини;
- ✓ схеми проведення серологічних, бактеріологічних та інших досліджень;
- ✓ основні інфекційні хвороби, які найчастіше зустрічаються в регіоні, ставити первинний і заключний діагнози, проводити лікувально-оздоровчі та профілактичні заходи;
- ✓ закони України "Про ветеринарну медицину" та "Про відповідальність підприємств, установ та організацій за порушення законодавства про ветеринарну медицину"

уміти:

- ✓ готувати і стерилізувати лабораторний посуд, інструменти;
- ✓ виготовляти прості живильні середовища та робити посіви на них;
- ✓ виготовляти мазки із патологічного матеріалу, висячу та роздавлену краплю, фарбувати мазки;
- ✓ користуватись мікроскопом та розглядати під ним мазки;
- ✓ проводити дезінфекцію;
- ✓ робити розрахунки в потребі дезінфекційного засобу;
- ✓ користуватися дезінфекційними апаратами та провести дезінфекцію приміщення;
- ✓ проводити розрахунки в потребі біопрепарату та вводити його внутрішньом'язово, внутрішньошкірно, підшкірно, інтраназально;
- ✓ брати кров для серологічного та гематологічного дослідження;
- ✓ оформляти списки тварин, супровідні акти;
- ✓ забезпечувати виконання обмежувальних і карантинних заходів;
- ✓ проводити епізоотичне обстеження неблагополучного господарства та ставити діагноз;
- ✓ користуватись Законом України "Про ветеринарну медицину" та довідковою літературою.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Морфологія мікроорганізмів
2. Фізіологія мікроорганізмів

3. Спадковість і мінливість мікроорганізмів. Роль мікроорганізмів у перетворенні речовин у природі
4. Поширення мікроорганізмів у природі. Вплив зовнішніх умов на мікроорганізми
5. Основи вчення про віруси
6. Вчення про інфекцію
7. Вчення про імунітет
8. Вчення про епізоотичний процес
9. Дезінфекція. Дератизація. Дезінсекція
10. Профілактичні заходи
11. Сибірка
12. Анаеробні інфекції: Злоякісний набряк. Правець. Ботулізм
13. Пастерельози (геморагічна септицемія)
14. Туберкульоз
15. Бруцельоз. Лептоспіроз
16. Сальмонельоз. Хламідіози
17. Лістеріоз. Туляремія
18. Сказ. Хвороба Ауєскі
19. Ящур. Віспа
20. Актиномікоз. Аспергільоз. Дерматомікози
21. *Хвороби молодняку:* Колібактеріоз. Диплококоз. Іфекційний атрофічний риніт. Набрякова хвороба поросят. Анаеробна дизентерія ягнят, телят і поросят. Вірусні респіраторні і кишкові хвороби молодняку в промисловому тваринництві (пневмоентерити). Гемофільозний полісерозит. Гемофільозна плевропневмонія. Ензоотична пневмония (мікоплазмоз)
22. *Хвороби жуйних:* Емфізиматозний карбункул. Паратуберкульоз. Кампілобактеріоз. Копитна гниль овець. Брадзот овець. Лейкоз. Парагрип-3. Інфекційний ринотрахеїт (ІРТ). Вірусна діарея (ВД). Нодулярний дерматит. Інфекційна катаральна гарячка овець. Губчастоподібна енцефалопатія великої рогатої худоби
23. *Хвороби коней:* Сап. Мит. Інфекційна анемія коней (ІНАН). Ринопневмонія. Грип
24. *Хвороби свиней:* Класична та африканська чума свиней. Бешиха. Мікоплазмоз свиней. Грип свиней. Вірусний (трансмісивний) гастроентерит свиней. Коронавірусні інфекції свиней. Ензоотичний енцефаломієліт свиней (хвороба Тешена)
25. *Хвороби птахів:* Пулороз - тиф птахів. Колібактеріоз. Віспа птахів. Хвороба Ньюкасла. Хвороба Гамборо (вірусний бурсит). Лейкоз. Грип. Нейролімфоматоз (хвороба Марека). Інфекційний ларинготрахеїт
26. *Хвороби дрібних тварин (м'ясоїдних, кролів та інших хутрових звірів):* Чума. Алеутська хвороба норок. Парвовірусний і коронавірусний

ентерит собак. Міксоматоз. Вірусна геморагічна хвороба. Пастерельоз. Інфекційний риніт та стоматит

27. *Хвороби бджіл та ставкових риб:* Американський та європейський гнилець. Геморагічна септицемія коропів та бранхіомікоз.

2.1.1. Перелік питань

1. Фізіологія мікроорганізмів: типи живлення та дихання.
2. Дайте характеристику механізмам спадкової мінливості мікроорганізмів.
3. Мікрофлора води.
4. Вплив фізичних чинників на мікроорганізми (дія високої температури).
5. Розкрийте поняття про дезінфекцію, види та засоби. Правила техніки безпеки при роботі і зберіганні дезінфікуючих засобів.
6. Форми прояву епізоотичного процесу.
7. Профілактика інфекційних захворювань тварин.
8. Охарактеризуйте форми прояву сибірки.
9. Охарактеризуйте хворобу правець.
10. В чому полягає основна небезпека при Ботулізмі? Охарактеризуйте дану хворобу.
11. Дайте визначення хворобі Лептоспіроз, розкажіть основні клінічні ознаки та способи профілактики.
12. Охарактеризуйте хламідіози тварин.
13.Охарактеризуйте хворобу туберкульоз. Клінічні ознаки, діагностика та профілактика.
14. Дайте визначення та охарактеризуйте хворобу лістеріоз.
15. Охарактеризуйте хворобу сказ.
16. Розкажіть про хворобу Ауєскі. Визначення хвороби, епізоотологічні дані, форми сказу та профілактика.
17. Віспа різних видів тварин. Характеристика основних клінічних ознак, лікування та імунітет.
18. Набрякова хвороба поросят. Етіологія та особливості перебігу.
19. Охарактеризуйте хворобу Колібактеріоз .
20. Сальмонельоз молодняка. Дайте визначення хвороби, охарактеризуйте клінічні ознаки та лікування.
21. Охарактеризуйте хворобу гемофільозний полісерозит.
22. Дайте характеристику способам діагностики бруцельозу.
23. Дайте визначення хворобі емфізематозний карбункул, охарактеризуйте клінічні ознаки та профілактику.
24. Охарактеризуйте хворобу нодулярний дерматит.
25. Охарактеризуйте алергічну діагностику при паратуберкульозі.
26. Лейкоз ВРХ. Дайте визначення хвороби, охарактеризуйте способи діагностики та заходи боротьби при появі захворювання.
27. Охарактеризуйте хворобу бешиха свиней. Заходи безпеки при проведенні щеплень.
28. Класична та африканська чума свиней. Дайте визначення та

охарактеризуйте їх диференціальну діагностику і профілактику.
29. Охарактеризуйте хворобу Тишена.
30. Сап коней. Дайте визначення та опишіть методи діагностики .
31. Охарактеризуйте хворобу Ньюкасла. Профілактика даної хвороби.
32. Охарактеризуйте хворобу віспа птиці.
33. Поняття про інфекцію та інфекційний процес. Вимоги безпеки при догляді за тваринами на заразні хвороби.
34. Охарактеризуйте африканську чуму свиней.
35. Охарактеризуйте міксоматоз кролів.
36. Геморагічна септицемія коропів.

2.1.2. Типові практичні завдання

Завдання 1. Проведіть розрахунок виготовлення 1% розчину їдкого натрію для проведення профілактичної дезінфекції телятника типового приміщення: висота-3.5м, довжина-72м, ширина-20м.

Завдання 2. Оформіть акт про проведення профілактичної дезінфекції телятника типового приміщення.

Завдання 3. Проведіть розрахунок потреби 1% розчину формальдегіду для проведення профілактичної дезінфекції типового приміщення свинарника: висота-4м, довжина -70м, ширина-23м.

Завдання 4. Оформіть акт на проведення профілактичної дезінфекції типового приміщення свинарника.

Завдання 5. Проведіть розрахунок потреби 4% розчину їдкого натрію для проведення профілактичної дезінфекції пристосованого приміщення корівника: висота-3.5м, довжина -78м, ширина-13м.

Завдання 6. Проведіть оцінку якості біопрепаратів, зробіть висновок.

Завдання 7. Розкрийте техніку щеплення птиці проти віспи.

Завдання 8. Проведіть розрахунок біопрепарату для щеплення 200 кролів проти вірусної геморагічної хвороби.

Завдання 9. Обґрунтуйте методику щеплення тварин проти трихофітії.

Завдання 10. Проведіть розрахунок потреби туберкуліну очищеного (ППД) для ссавців для проведення туберкулінізації 150 голів корів.

Завдання 11. Оформіть акт на проведення туберкулінізації корів.

Завдання 12. Оформіть супровідну документацію на кров для серологічного дослідження на лейкоз взяту від 50 корів.

Завдання 13. Проведіть розрахунок потреби 3% розчину формаліну для проведення профілактичної дезінфекції типового приміщення корівника: висота-4м, довжина – 75м, ширина -12м.

Завдання 14. Оформіть акт на проведення профілактичної дезінфекції типового приміщення корівника.

Завдання 15. Проведіть розрахунок потреби вакцини ЛТФ-130 для проведення профілактичного щеплення 10 телят 35-60 денного віку проти трихофітії.

Завдання 16. Оформіть акт на проведення профілактичного щеплення телят проти трихофітії.

Завдання 17. Оформіть акт на проведення профілактичної дегельмінтизації поросят.
Завдання 18. Обґрунтуйте методику щеплення тварин проти трихофітії.
Завдання 19. Обґрунтуйте пакування і способи пересилання патологічного матеріалу в разі підозри на особливо небезпечну інфекцію: бруцельоз, сказ.
Завдання 20. Оформіть супровідний лист на відправлення патологічного матеріалу у лабораторію ветеринарної медицини при підозрі на сказ від загиблої лисиці.
Завдання 21. Оформіть супровідний лист на відправлення патологічного матеріалу у лабораторію ветеринарної медицини від вимушено забитих свиней при підозрі на африканську чуму свиней.
Завдання 22. Обґрунтуйте пакування і способи пересилання патологічного матеріалу в разі підозри на особливо небезпечну інфекцію: сибірку, класичну чуму свиней.
Завдання 23. Оформіть супровідний лист на патологічний матеріал для бактеріологічного дослідження на колібактеріоз телят.
Завдання 24. Розкрийте техніку взяття і консервування патологічного матеріалу для патолого-гістологічного дослідження.
Завдання 25. Обґрунтуйте пакування і способи пересилання патологічного матеріалу в разі підозри на особливо небезпечну інфекцію: пастерельоз, хвороба Ауєски.
Завдання 26. Оформіть супровідний лист на відправлення патологічного матеріалу від свині віком 10 місяців з метою діагностики бешихи.
Завдання 27. Охарактеризуйте правила відбору проб, пакування і пересилання матеріалу для бактеріологічного дослідження у лабораторію ветеринарної медицини.
Завдання 28. Оформіть супровідний лист на відправлення патологічного матеріалу для бактеріологічного дослідження у лабораторію ветеринарної медицини на хворобу Ауєски.
Завдання 29. Оформіть супровідну на відібрані зіскрібки шкіри для дослідження в лабораторію.

2.1.3. Рекомендована література

Базова

1. Про ветеринарну медицину : Закон України від 16.11.2006 р. № 361.
2. Влізло В.В., Максимович І.А. Лабораторна діагностика у ветеринарній медицині : довідник. – Львів, 2008. – С.92
3. Гурський Р., Попович В. Збірник нормативно-правових актів України щодо профілактики і боротьби з епізоотіями та інвазіями. – Івано-Франківськ, Місто НВ, 2006.
4. Каришева А.Ф. Спеціальна епізоотологія. – Київ : Вища освіта, 2002.
5. Кравців Р.Й., Захарів О.Я., Семенюта В.І., Турко І.Б. Ветеринарна мікробіологія. – Львів, 2007. – 418 с.

6. 8. Постой В.П. Епізоотологія з мікробіологією. – Київ : Вища школа, 2006

Допоміжна:

1. Горбань М.І. Епізоотологія з мікробіологією. – Київ : Вища школа, 1989.
2. Литвин В.П., Ярчук Б.М. Загальна епізоотологія. – Київ : Урожай, 1995.

2.2. ВЕТЕРИНАРНО-САНІТАРНА ЕКСПЕРТИЗА З ОСНОВАМИ ТЕХНОЛОГІЇ ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА

Мета: набуття знань і вмінь, необхідних для проведення ветеринарно-санітарної експертизи та санітарного оцінювання харчових продуктів тваринного і рослинного походження, а також технічної сировини тваринного походження.

Завдання: засвоєння здобувачами освіти теоретичних знань, що передбачені навчальною програмою з дисципліни; формування спеціальних професійних умінь і навичок для проведення ветеринарно-санітарної експертизи та санітарного оцінювання харчових продуктів тваринного і рослинного походження, а також технічної сировини тваринного походження

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні **знати**:

- ✓ сучасні вимоги до забійних тварин, категорії вгодованості забійних тварин; способи транспортування забійних тварин і продуктів, що швидко псуються; транспортну документацію на забійних тварин і тваринну продукцію; правила приймання худоби і птиці на забійних підприємствах; послідовність і методику дослідження окремих органів і систем;
- ✓ типи і структуру забійних та м’ясопереробних підприємств, санітарні вимоги до них; організацію перед забійного утримання худоби і птиці та основи технології їх переробки;
- ✓ організацію і проведення після забійного огляду туш (тушок) і органів та клеймування м’яса забійних тварин;
- ✓ морфологічний і хімічний склад м’яса, його класифікацію, методи визначення свіжості і доброякісності м’яса;
- ✓ ветеринарно-санітарну експертизу продуктів забою під час захворювань, отруєнь і радіаційних уражень; способи знезаражування м’яса вимушено забитих і хворих тварин;
- ✓ сучасні поняття про харчові захворювання людей, причини виникнення і профілактику харчових отруєнь;
- ✓ способи консервування і технологію виготовлення м’ясних

продуктів, їх ветеринарно-санітарну експертизу; класифікацію субпродуктів, порядок обробки і ветсанекспертизи технічної сировини тваринного походження;

- ✓ хімічний склад молока, основи технології виготовлення кисломолочних продуктів, методи визначення якості молока і молочних продуктів;
- ✓ будову, хімічний склад, товарне і ветеринарно-санітарне оцінювання яєць;
- ✓ правила доставки і ветеринарно-санітарної експертизи харчових продуктів тваринного і рослинного походження в державну лабораторію ветсанекспертизи харчових продуктів на ринках;

З метою закріплення теоретичних знань і набуття практичних навиків здобувачі освіти повинні **вміти:**

- ✓ визначати вгодованість забійних тварин, оформляти транспортну документацію, проводити перед забійний огляд худоби і птиці, після забійний огляд туш (тушок) і органів та клеймування м'яса відповідно до чинних стандартів та інструкцій;
- ✓ знезаражувати м'ясо вимушено забитих і хворих тварин;
- ✓ проводити відбір проб і трихінелоскопію м'яса, відбір і пакування матеріалу для бактеріологічного дослідження з оформленням супровідного документа; відбір проб молока і молочних продуктів та визначати їх якість;
- ✓ проводити ветсанекспертизу технічної сировини тваринного походження; відбір проб, органолептичне оцінювання та лабораторні дослідження для визначення якості яєць, риби, тваринних жирів і рослинних олій, меду, рослинних продуктів.

Зміст дисципліни розкривається в темах

1. Вступ. Забійні тварини. Категорії їх вгодованості
2. Транспортування забійних тварин, продуктів і сировини тваринного походження
3. Підприємства з переробки забійних. Підготовка худоби і птиці до забою
4. Основи технології і гігієна переробки забійних тварин
5. Організація і методика після забійної ветеринарно-санітарної експертизи туш (тушок), органів тварин та птиці
6. М'ясо та методи визначення його доброякісності.
7. Ветеринарно-санітарна експертиза продуктів забою тварин у разі виявлення інфекційних хвороб
8. Ветеринарно-санітарна експертиза продуктів забою тварин при інвазійних хворобах
9. Ветеринарно-санітарна експертиза продуктів забою тварин при хворобах незаразної етіології
10. Харчові отруєння
11. Ветеринарно-санітарна експертиза туш і внутрішніх органів вимушено забитих тварин та способи знезараження м'яса і м'ясних продуктів

12. Ветеринарно-санітарний контроль під час консервування м’яса
13. Виробництво та ветеринарно-санітарна експертиза ковбасних виробів
14. Переробка і ветеринарно-санітарна експертиза субпродуктів, харчового жиру, крові, кишок, ендокринної та технічної сировини
15. Ветеринарно-санітарна експертиза молока і молочних продуктів
16. Ветеринарно-санітарна експертиза харчових яєць
17. Ветеринарно-санітарна експертиза харчових продуктів на ринках
18. Сучасні вимоги до якості та безпеки продовольчої сировини та продуктів харчування

2.2.1. Перелік питань

1. Розкажіть про органолептичні та інші показники туш і органів вимушено забитих тварин.
2. Розкажіть про ветеринарно-санітарну оцінку продуктів забою птиці при інфекційних хворобах.
3. Розкажіть про методи знезараження молока, одержаного від хворих тварин.
4. Розкажіть шляхи обсіменіння та санітарну оцінку продуктів при виявленні в них стафілококів, стрептококів та збудника ботулізму.
5. Розкажіть шляхи обсіменіння та санітарну оцінку м'яса і готових харчових продуктів під час обсіменіння їх бактеріями роду сальмонела.
6. Розкажіть про ветеринарно-санітарну оцінку, відбір проб, діагностику туш і органів при трихінельозі.
7. Розкажіть про ветеринарно-санітарну оцінку туш і органів при чумі свиней.
8. Розкажіть про особисту гігієну працівників м’ясопереробного підприємства.
9. Розкажіть про методи знешкодження умовно придатного м'яса.
10. Розкажіть про ветеринарно-санітарну оцінку продуктів забою птиці при інфекційних хворобах.
11. Розкажіть про органолептичні та інші показники туш і органів вимушено забитих тварин.

2.2.2. Типові практичні завдання

Завдання 1. Охарактеризуйте техніку після забійного дослідження туш і органів свиней на м’ясопереробному підприємстві.

Завдання 2. Дослідіть серце великої рогатої худоби на наявність цистицерків та проведіть його санітарну оцінку.

Завдання 3. Оформити ветеринарну довідку на відправлення бичків віком 15місяців в кількості 2голови масою 350 кг для забою.

Завдання 4. Охарактеризуйте методику визначення бактеріального обсіменіння молока.

Завдання 5. Охарактеризуйте пробу варіння м'яса для визначення його якості.

Завдання 6. Розкрийте методику трихінелоскопії м’яса свиней та його

санітарну оцінку.
Завдання 7. Охарактеризуйте методику визначення м'яса хворих тварин за результатами органолептичного дослідження, величини pH, реакції на пероксидазу.
Завдання 8. Оформити ветеринарну довідку на відправлення бичків віком 15 місяців в кількості 2 голови масою 350 кг для забою.
Завдання 9. Охарактеризуйте техніку після забійного дослідження туш і органів свиней на м'ясопереробному підприємстві.

2.2.3. Рекомендована література

Базова:

1 Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології і стандартизації продуктів тваринництва / О.М. Якубчак, В.І. Хоменко, С.Д. Мельничук та ін.; За ред. О.М. Якубчак, В.І. Хоменка. – Київ, 2005. – 800 с.

2. Загаєвський Й.С. Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології переробки продуктів тваринництва. – Київ : Вища школа, 1991. – 279 с.

3. Касянчук В.В., Микитюк П.В., Олійник Л.В. Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології переробки продуктів тваринництва : підручник. – Вінниця : Нова Книга, 2007. – 480 с.

4. Про ветеринарну медицину : Закон України від 25.06.1992 р. № 2498-12 // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 36. – С. 531.

Допоміжна:

1. Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології і стандартизації продуктів тваринництва / За ред. В.І. Хоменка – Київ : Сільгоспосвіта, 1995. – 716 с.

2. Практикум з ветеринарно-санітарної експертизи з основами технології та стандартизації продуктів тваринництва і рослинництва / За ред. В.І. Хоменка. – Київ : Ветінформ, 1998. – 240 с.

Інформаційні ресурси

http://vet.gov.ua/taxonomy/term/28
http://vet.in.ua/
http://www.consumer.gov.ua/

2.3. ПАРАЗИТОЛОГІЯ ТА ІНВАЗІЙНІ ХВОРОБИ ТВАРИН

Мета: формування у майбутніх фахівців сучасної системи теоретичних знань і набуття практичних навичок щодо інвазійних хвороб тварин, зокрема визначення хвороби, поширення, економічні збитки, морфологія та біологія збудника; епізоотологічні дані, патогенез, симптоми хвороби, патологоанатомічні зміни, діагноз (за життя, посмертний), лікування, профілактика (загальні заходи, спеціальні заходи)

Завдання*:* удосконалення діяльності фахівця ветеринарної медицини щодо діагностики та організація заходів боротьби з інвазійними хворобами тварин для забезпечення виробництва необхідного обсягу продуктів тваринництва хорошої якості. Забезпечення можливості майбутнім фахівцям самостійно приймати правильне рішення щодо планування та організації заходів боротьби з паразитарними хворобами.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

коротку історію розвитку паразитології як науки;

- ✓ коротку історію розвитку паразитології як науки;
- ✓ біологічні основи паразитології;стерилізувати шовний і перев'язний матеріали, хірургічні інструменти;
- ✓ загальні дані про інвазійні хвороби;
- ✓ економічні збитки, спричинені паразитарними хворобами;
- ✓ основи морфології та біології збудників паразитарних хвороб;
- ✓ епізоотологію, патогенез, симптоми хвороби, патолого-анатомічні зміни, діагностику та лікування інвазійних хвороб тварин;
- ✓ організацію загальних і спеціальних заходів щодо профілактики найпоширеніших паразитарних хвороб сільськогосподарських та промислових тварин;

вміти:

- ✓ відібрати матеріал та дослідити його на основні гельмінтози, протозоонози та саркоптоідози;
- ✓ розраховувати дозу та потребу антгельмінтиків, інсектоакарицидів, антипротозойних препаратів і практично застосовувати їх як для окремих, так і для групи тварин;
- ✓ складати план ліквідації інвазійного захворювання в господарстві;
- ✓ проводити дезінвазію, дезінсекцію, дезакаризацію приміщень та оформляти акти на їх проведення.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Вступ. Біологічні основи паразитології
2. Загальні дані про інвазійні хвороби
3. Протипаразитарні заходи

4. Загальні дані про гельмінтів та хвороби, які вони викликають
5. Діагностика гельмінтозів
6. Трематодози
7. Моногенеози
8. Цестодози
9. Акантоцефальози
10. Нематодози
11. Загальні дані про комах та хвороби, які вони викликають
12. Ентомози
13. Комахи – переносники збудників заразних хвороб
14. Акариформні кліщі та хвороби, які вони викликають
15. Паразитиформні кліщі
16. Загальні дані про найпростіших та хвороби, які вони викликають
17. Піроплазмідози
18. Кокцидіози
19. Саркомастигофорози та мікроспоридіози
20. Ціліатози
21. Прокаріоти та хвороби, які вони викликають

2.3.1. Перелік питань

1. Розкрийте трихінельоз тварин. Визначення хвороби, цикл розвитку, діагноз, лікування, профілактика.
2. Розкрийте моніезіоз жуйних. Визначення хвороби, цикл розвитку, клінічні ознаки, діагноз, лікування.
3. Розкрийте диктіокаульоз жуйних. Визначення хвороби, діагноз, лікування.
4. Розкрийте гіподерматоз великої рогатої худоби. Визначення хвороби, епізоотологія, діагноз, заходи боротьби. Правила техніки безпеки та особистої гігієни при роботі з інсектицидними препаратами.
5. Розкрийте особливості протікання параскаридозу коней, діагностику, лікування і профілактику.
6. Розкрийте саркоцистоз тварин. Визначення хвороби, біологія збудника, діагностика.
7. Розкрийте сифункулятози тварин. Визначення хвороби, морфологія збудника, діагностика, заходи боротьби. Правила техніки безпеки та особистої гігієни при проведенні обробки тварин.
8. Розкрийте вольфартіоз тварин. Визначення захворювання, діагноз, заходи боротьби.
9. Розкрийте саркоптоїдози тварин. , морфологію, особливості протікання у різних видів тварин,методи діагностики, заходи боротьби.
10. Розкрийте варооз бджіл. Визначення хвороби, морфологія збудника, біологія, діагноз, заходи боротьби.
11. Еймеріоз кролів.,морфологія і біологія збудника, методи діагностики , лікування, профілактика.

12. Охарактеризуйте трихомоноз великої рогатої худоби., особливості лікування і профілактики.
13. Розкрийте ценуроз овець. Визначення хвороби, діагноз, лікування, профілактика.
14. Розкрийте аскароз свиней. Визначення хвороби, діагноз, лікування, профілактика.
15. Розкрийте аскаридіоз курей. Визначення хвороби, діагноз, лікування.
16. Розкрийте телязіоз великої рогатої худоби. Визначення хвороби, діагноз, лікування, профілактика.
17. Розкрийте фасціольоз сільськогосподарських тварин. Визначення хвороби, діагноз, лікування, профілактика. Правила техніки безпеки при проведенні дегельмінтизації тварин.
18. Розкрийте естроз овець. Визначення хвороби, діагноз, заходи боротьби.
19. Розкрийте цистицеркоз бичачий . Визначення хвороби,особливості біології, діагностика і профілактика.
20. Розкрийте теніоз – цистицеркоз целюлозний. Визначення хвороби, діагноз і профілактика.
21. Розкрийте ехінококоз тварин. Визначення хвороби, цикл розвитку збудника,клінічні ознаки, лікування і профілактика.
22. Охарактеризуйте особливості біології збудника балантидіозу свиней, клінічні ознаки, лікування і профілактика.
23. Характерні особливості бабезіозу собак, діагностика, лікування та профілактика.
24. Демодекоз собак, форми клініки, діагностика. Лікування та заходи профілактики.
25. Особливості протікання токсоплазмозу у тварин і людей та заходи профілактики.
26. Оксіуроз коней, особливості біології, клінічні ознаки. лікування і профілактика.

2.3.2. Типові практичні завдання

Завдання 1 Проведіть розрахунок потреби емульсії ветатіону для дезакаризації пташника за допомогою оприскувача. Розміри пташника висота–3м, ширина–30м, довжина -100м. Норма витрати емульсії 100 – 200 мл /м^2.
Завдання 2 Оформіть акт на проведення дезакаризації пташника.
Завдання 3 Проведіть розрахунок потреби емульсії ектосану для обробки 1000 голів курей проти пухопероїдів. Концентрації емульсії 1:4000. Норма витрати 25мл на голову.
Завдання 4 Оформіть акт на обробку курей проти пухопероїдів.
Завдання 5 Проведіть розрахунок потреби розчину борної кислоти в 3% концентрації для профілактичної дегельмінтизації 400 голів великої рогатої худоби проти телязіозу в дозі 50-75 мл під третю повіку в кожне око.

Завдання 6 Оформіть акт на профілактичну дегельмінтизацію великої рогатої худоби проти телязіозу.
Завдання 7 Розкрийте методику відбору та дослідження зіскобів шкіри тварин на наявність акариформних кліщів.
Завдання 8 Розкрийте методику дослідження проб фекалій від тварин на наявність яєць гельмінтів методом Фюллеборна та послідовного промивання.
Завдання 9 Оформіть супровідний лист на відправлення проб фекалій свиней для копрологічного дослідження на наявність гельмінтів.
Завдання 10 Проведіть розрахунок потреби розчину клозіверму з розрахунку 0,5мл на 25 кг м. т. для профілактичної дегельмінтизації овець вагою 50 кг проти фасціольозу в кількості 150 голів.
Завдання 11 Оформіть акт на проведення профілактичної дегельмінтизації овець проти фасціольозу.
Завдання 12 Розкрийте методику трихінелоскопії м'яса свиней та його санітарну оцінку.
Завдання 13 Проведіть розрахунок потреби піперазину адипінату для проведення профілактичної дегельмінтизації поросят вагою 20 кг в кількості 60голів.
Завдання 14 Оформіть акт на проведення
профілактичної дегельмінтизації поросят.
Завдання 15 Проведіть розрахунки по лікуванню ВРХ при бабезіозі 7% розчином Азидину під витрат 500мл на дорослу тварину і 300мл на молодняк. Всього дорослих тварин –250 гол, молодняка- 170 гол.Дибром поступає на виробництво у вигляді 50% емульсії. Оформіть акт на проведення обробки.
Завдання 16 Розкрийте послідовність взяття змивів від биків і корів для дослідження на трихоманоз в обласну лабораторію ветеринарної медицини.

2.3.3. Рекомендована література

Базова

1. Закон України "Про ветеринарну медицину" №2498/12.
2. Стибель В.В. Гельмінтози свиней : навч. посіб. / В.В. Стибель. – Львів : Столом, 2004. – 160 с.
3. Галат В.Ф., Березовський А.В., Ткаченко В.Ю. Паразитологія та інва-зійні хвороби тварин : практикум / В.Ф. Галат. – Вінниця : Нова книга, 2007.
4. Дахно І.С., Березовський А.В., Галат В.Ф. Атлас гельмінтів тварин / І.С. Дахно. – Київ : Вамілформ, 2001. – 118 с.
5. Галат В.Ф., Березовський А.В., Прус М.П., Сорока Н.М. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин : практикум / В.Ф.Галат. – Київ : Вища освіта, 2004.
6. Галат В.Ф., Березовський А.В., Прус М.П., Сорока Н.М. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин / В.Ф. Галат. – Київ : Вища школа, 2003.

7. Єрохіна О.М., Паразитологія та інвазійні хвороби сільськогосподарських тварин : навч. посіб. / О.М. Єрохіна. – Київ : Аграрна освіта, 2014. – 431 с.

2.4. МЕНЕДЖМЕНТ ТА МАРКЕТИНГ У ВЕТЕРИНАРНІЙ МЕДИЦИНІ

Мета: надання здобувачам освіти спеціальних знань і вмінь щодо здійснення підприємницької діяльності та управління суб'єктам підприємства в різних галузях, зокрема в галузі сільськогосподарського виробництва та агробізнесу щодо маркетингу та маркетингової діяльності суб'єктів підприємництва.

Завдання: засвоєння здобувачами освіти теоретичних знань, що передбачені навчальною програмою з дисципліни "Менеджмент та маркетинг у ветеринарній медицині, формування спеціальних професійних умінь та навичок щодо роботи в управлінській структурі сільськогосподарських підприємств та підприємств у галузі ветеринарної медицини (лікарні ветеринарної медицини, пункти, ветеринарні аптеки, клініки тощо), організація маркетингової діяльності сільськогосподарських підприємств, зокрема підприємств, зайнятих в галузі ветеринарної медицини та розробка та впровадження бізнес-плану розвитку сільськогосподарських підприємств та підприємств ветеринарної медицини (лікарні ветеринарної медицини, пункти, ветеринарні аптеки, клініки тощо).

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен **знати:**

- ✓ суть основних положень і категорій менеджменту та маркетингу;
- ✓ функції менеджменту та маркетингу;
- ✓ систему методів управління;
- ✓ зміст процесів та технології управління;
- ✓ основи планування, здійснення мотивування та контролювання;
- ✓ показники ефективності системи менеджменту;

вміти:

- ✓ планувати діяльність галузі та персоналу;
- ✓ аналізувати структуру управління організацій;
- ✓ здійснювати підбір кваліфікованих працівників;
- ✓ розробляти засновницькі документи (посадові інструкції, статути, положення про структурні підрозділи);
- ✓ складати маркетингові, фінансові та бізнес-плани.

Зміст дисципліни розкривається в темах

1. Маркетинг та маркетингова діяльність підприємств у галузі сільського господарства та ветеринарної медицини
2. Менеджмент та управлінська діяльність
3. Управління підприємницькою діяльністю. Менеджмент малого підприємництва
4. Економічні та правові засади підприємництва в Україні

5. Виробнича діяльність підприємницьких структур. Бізнес-планування

2.4.1. Перелік питань

1. Основні принципи, цілі, функції та напрями маркетингової діяльності ветеринарних підприємств, ветеринарних аптек.
2. Маркетингові дослідження та маркетингова інформаційна система в сільськогосподарських та ветеринарних підприємствах, ветеринарних аптеках.
3. Макросередовище сільськогосподарських та ветеринарних підприємств, ветеринарних аптек.
4. Мікросередовище сільськогосподарських та ветеринарних підприємств, ветеринарних аптек.
5. Сутність та роль маркетингової цінової політики. Стратегії й методи ціноутворення під час реалізації засобів ветеринарної медицини.
6. Організація діяльності служби маркетингу в сільськогосподарських підприємствах, ветеринарних клініках, ветеринарних аптеках.
7. Життєвий цикл товару, характеристика його основних етапів у галузі сільського господарства та роздрібної торгівлі засобами ветеринарної медицини.
8. Комплекс маркетингових комунікацій у системі роздрібної торгівлі засобами ветеринарної медицини, функціонуванні ветеринарних клінік: реклама, стимулювання збуту, пропаганда**,** персональний продаж, прямий маркетинг.

2.3.2. Типові практичні завдання

2.4.3. Рекомендована література

Базова

1. Агафонова Л.Г., Рога О.В. Підготовка бізнес-плану. – К. : Знання, 1999.
2. Андрусенко Г.О. Основи маркетингу. – К. : Урожай, 1995.
3. Афанасьєв І. Діловий етикет. – К. : Альтерпрес, 1998.
4. Герасимчук В.Г. Маркетинг. – К. : Вища шк., 1995.
5. Подсолонко В.А. Миронова Т.Л. Підприємництво. – К. : Центр навчальної літератури, 2003.
6. Завадський Й.С. Основи менеджменту в галузях АПК. – К. : 1995.
7. Ільчук М.М. Основи підприємницької діяльності та агробізнесу. – К. : Вища освіта, 2002.
8. Кисельов А.П. Основи бізнесу. – К. : Вища шк., 1998.
9. Котлер Ф. Основы маркетинга (перевод с англ.). – М. : Ростинтэр, 1996.

10. Мартиненко М.М. Основи менеджменту. – К. : Каравела, 2005.
11. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента. – М. : Дело, 1995.
12. Мельник Л.Ю. Основи підприємництва та ринкової економіки. – К. : Вища школа, 1995. 19. Матеріали Інтернет-сайту "Біплан" (www.biplans.narod.ru).
13. Ільчук М.М., Іщенко Г.Д. Підприємницька діяльність та агробізнес : підручник. – К. : Вища освіта, 2006. – 643 с.
14. Виноградська А.М. Основи підприємництва : навч. посіб. – К. : Кондор 2008. – 544 с.
15. Колот В.М., Репіна І.М. Підприємництво: організація, ефективність, бізнес-культура : навч. посіб. – К. : КНЕУ, 2010. – 444 с.
16. Гордієнко О.В., Кулінич О.І., Петренко Ю.В. Підприємницька діяльність : навч.- метод. посіб. – Немішаєве : НМЦ, 2011. – 171 с.
17. Череп А.В. Стратегія планування і управління : навч. посіб. – К. : Кондор, 2011. – 334 с.
18. Зайцева Н.І. Підприємницька діяльність : навч. посіб. – Біла Церква : ТЕК Білоцерківського НАУ, 2012. – 393 с.

Допоміжна

1. Конституція України [Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року]. – К. : Видавничий дім "Світанок", 2007. – 46 с.
2. Господарський кодекс України. Станом на 1 вересня 2012 р. – Х. : Одіссей, 2012. – 184 с.
3. Про запровадження єдиної державної регуляторної політики у сфері підприємництва : Указ Президента України від 02.01. 2000 р. № 89/2000.
4. Про заходи щодо забезпечення формування та функціонування аграрного ринку : Указ Президента України від 06.06.2000 р. № 767/2000.
5. Про порядок ліцензування підприємницької діяльності : Постанова Кабінету Міністрів України від 03.07.98 № 1020

Інформаційні ресурси

Матеріали Інтернет-сайту "Біплан" (www.biplans.narod.ru).

2.5. БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ

Мета: формування у майбутніх фахівців умінь і навичок для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у ветеринарній медицині і сільськогосподарському виробництві

Завдання: забезпечення гарантій збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах і організації безпечного виконання робіт у тваринництві через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку.

Засвоївши програму навчальної дисципліни "Охорона праці в галузі", фахові молодші бакалаври спеціальності 211 мають бути здатними вирішувати професійні завдання з урахуванням вимог охорони праці та володіти такими основними професійними компетенціями з охорони праці:

у технологічній діяльності:

- ✓ участь у обґрунтуванні і розробці безпечних технологій в галузі сільського господарства;
- ✓ участь у проведенні розслідування нещасних випадків, аварій та професійних захворювань;
- ✓ участь у розробці та проведенні заходів щодо усунення причин нещасних випадків, з ліквідації наслідків аварій на виробництві.

в організаційно-управлінській діяльності:

- ✓ впровадження організаційних і технічних заходів з метою поліпшення безпеки праці;
- ✓ здатність і готовність до врахування положень законодавчих і нормативно-правових актів з охорони праці під час виконання виробничих та управлінських функцій;
- ✓ організацію державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду;
- ✓ здатність до організації діяльності виробничого колективу з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці;
- ✓ управління діями щодо запобігання виникненню нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві;
- ✓ впровадження ефективного розподілу функцій, обов'язків і повноважень з охорони праці у виробничому колективі;

у проектній діяльності:

- ✓ участь у розробці і впровадженні безпечних технологій, вибір оптимальних умов і режимів праці, проектування зразків техніки і робочих місць на основі сучасних технологічних та наукових досягнень у галузі охорони праці;

у педагогічній діяльності:

- ✓ розробка методичного забезпечення і проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці;
- ✓ у консультаційній діяльності:
- ✓ надання допомоги та консультації працівників з практичних питань безпеки праці;

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Міжнародні норми в галузі охорони праці
2. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі
3. Система управління охороною праці в організації. Державний нагляд і громадський контроль
4. Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків
5. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві
6. Загальні положення щодо організації виробничих процесів у тваринництві
7. Виробнича санітарія і гігієна праці в тваринництві
8. Вимоги безпеки до виробничого обладнання та організація робочих місць

2.5.1. Перелік питань

1. Правила техніки безпеки при проведенні дегельмінтизації тварин.
2. Правила техніки безпеки та особистої гігієни при роботі з інсектицидними препаратами.
3. Правила техніки безпеки та особистої гігієни при проведенні обробки тварин.
4. Правила техніки безпеки при роботі і зберіганні дезінфікуючих засобів.
5. Заходи безпеки при проведенні щеплень.

2.3.2. Типові практичні завдання

2.5.3. Рекомендована література

Базова

1. Пістун І.П., Хом'як Й.В. Охорона праці в сільському господарстві: навч. посіб. – Вид-во "Палітурка", 2007. – 456 с.
2. Аграрне право України: підручник / В. М. Єрмоленко, О. В. Гафурова, М. В. Гребенюк [та ін.]; за заг. ред. В. М. Єрмоленка. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – 608 с.
3. Протоєрейський О. С, Запорожець О. І. Охорона праці в галузі: навч. посіб. – К.: Книжкове вид-во НАУ, 2005. – 268 с.
4. Зеркалов Д.В. Охорона праці в галузі. Загальні вимоги.

[Електронний ресурс]: навч. посіб. – К.: “Основа”, 2011. – 551 с. Режим доступу http://www.zerkalov.kiev.ua/node/13

Основні законодавчі та нормативно-правові акти

1. Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 р. із змінами і доповненнями.
2. Кодекс законів про працю України від 19.11.1992 р. із змінами і доповненнями.
3. Основи законодавства України про охорону здоров’я: Закон України 19.11.1992 р.
4. Про пожежну безпеку: Закон України від 17.12.1993 р. із змінами і доповненнями.
5. Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку: Закон України від 08.02.1995 р. із змінами і доповненнями.
6. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24.02.1994 р. із змінами і доповненнями.
7. Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності: Закон України від 23.09.1999 р. із змінами і доповненнями.
8. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 р.
9. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності: Закон України від 06.09.05 зі змінами та доповненнями.
10. Деякі питання розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 р.№ 1112.
11. НПАОП 0.00-4.03-04 “Положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці”: наказ Держнаглядохоронпраці від 08.06.2004 р. № 151.
12. НПАОП 0.00-4.09-07 “Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства”: наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 55.
13. НПАОП 0.00-4.11-07 “Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці”: Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 56.
14. НПАОП 0.00-4.12-05 “Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці”: наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 р. № 15.
15. НПАОП 0.00-4.15-98 “Положення про розробку інструкцій з охорони праці”: наказ Держнаглядохоронпраці від 29.01.1998 р. № 9.
16. НПАОП 0.00-4.21-04 “Типове положення про службу охорони праці”: наказ Держнаглядохоронпраці від 15.11.2004 р. № 255.
17. НПАОП 0.00-4.33-99 “Положення щодо розробки планів локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій”: Наказ Держнаглядохоронпраці від 17.06.1999 р. № 112.

18. НПАОП 0.00-6.03-93 “Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві”: наказ Держнаглядохоронпраці від 21.12.1993 р. № 132.
19. НПАОП 0.00-6.13-05 “Порядок організації державного нагляду за охороною праці та гірничого нагляду в системі Держнаглядохоронпраці України”: наказ Держнаглядохоронпраці від 30.03.2004 р. № 92.
20. Рекомендації щодо організації роботи кабінету промислової безпеки та охорони праці, затверджено Головою Держгірпромнагляду 16.01.2008 р.
21. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці, затверджено Головою Держгірпромнагляду 07.02.2008 р.
22. НПАОП 2.0.00-1.01-00 “Правила охорони праці у сільськогосподарському виробництві” від 11.08.2000 р. № 202.
23. НПАОП 2.0.00-1.01-12 “Правила охорони праці у сільськогосподарському виробництві” від 26.11.2012 р. № 1354.

Допоміжна

1. ДБН В.2.5-28-2006 Природне і штучне освітлення.
2. ДСанПіН 3.3.6.096-2002 Державні санітарні норми і правила при роботі з джерелами електромагнітних полів.
3. ДСН 3.3.6.042-99 Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень.
4. ДСН 3.3.6.037-99 Санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку.
5. ДСН 3.3.6.039-99 Державні санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації.
6. НПАОП 0.00-1.28-10 Правила охорони праці під час експлуатації електронно-обчислювальних машин: наказ Держгірпромнагляду від 26.03.2010р. № 65.
7. НПАОП 0.00-2.23-04 “Перелік заходів та засобів з охорони праці, витрати на здійснення та придбання яких включаються до валових витрат”. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 червня 2003 р. № 994.
8. НПАОП 0.00-8.24-05 “Перелік робіт з підвищеною небезпекою”: наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 р. № 15.
9. Перелік робіт, де є потреба у професійному доборі: наказ МОЗ України та Держнаглядохоронпраці України від 23.09.1994 р. № 263/121.
10. ДСТУ 2293-99 “Охорона праці. Терміни та визначення основних понять”.
11. Гігієнічні нормативи ГН 3.3.5-8-6.6.1-2002 “Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу”: наказ Міністерства охорони здоров’я України від 27.12.2001 р. № 528.
12. Міждержавний стандарт ГОСТ 12.0.003-74 (1999) ССБТ “Опасные и вредные производственные факторы. Классификация”.
13. Міждержавний стандарт ГОСТ 12.0.230-2007 ССБТ. Системи управління охороною праці. Загальні вимоги.

14. ДБН 2.09.04-87 Адміністративні та побутові будівлі.
15. Рекомендації щодо організації роботи кабінету промислової безпеки та охорони праці, затверджені Головою Держгірпромнагляду 16.01.2008 р.
16. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці, затверджені Головою Держгірпромнагляду 7.02.2008 р.
17. Перелік професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам: постанова Кабінету Міністрів України від 23 травня 2001 р. № 559.
18. Директива Ради Європейських Співтовариств 89/391/ЕЕС "Про впровадження заходів, що сприяють поліпшенню безпеки й гігієни праці працівників".
19. Конвенція МОП 187 "Про основи, що сприяють безпеці й гігієні праці".
20. Міжнародний стандарт SA8000: 2001 "Соціальна відповідальність". SAI SA8000: 2001 Social Accountability International.
21. Міжнародний стандарт ISO 26000:2010 – "Настанова по соціальній відповідальності". ISO 26000: 2010 (Draft) Guidance on Social Responsibility.
22. Міжнародний стандарт OHSAS 18001:2007 Occupational health and safety management systems – Requirements. Системи менеджменту охорони праці – Вимоги.
23. Міжнародний стандарт OHSAS 18002, Guidelines for the implementation of OHSAS 18001. Настанова по впровадженню OHSAS 18001.

Інтернет-ресурси

1. http://www.dnop.kiev.ua - Офіційний сайт Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду (Держгірпромнагляду).
2. http://www.mon.gov.ua - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.
3. http://www.mns.gov.ua - Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України. 4. http://www.social.org.ua - Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.
4. http://www.iacis.ru - Официальный сайт Межпарламентской Ассамблеи государств–участников Содружества Независимых Государств (МПА СНГ).
5. http://www.nau.ua - Інформаційно-пошукова правова система "Нормативні акти України (НАУ)".

3. КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ІСПИТ З НЕІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ ТВАРИН. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІН ЦИКЛУ НОРМАТИВНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ. ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ

Кваліфікаційний іспит з неінфекційних хвороб тварин за освітньо-професійною програмою «Ветеринарна медицина» включає наступні компоненти освітньо-професійної програми

Шифр і назва спеціальності	Нормативні дисципліни циклу професійної та практичної підготовки
211 Ветеринарна медицина	Акушерство, гінекологія та штучне осіменіння сільськогосподарських тварин
	Внутрішні незаразні хвороби тварин
	Хірургія ветеринарної медицини
	Менеджмент та маркетинг у ветеринарній медицині
	Безпека життєдіяльності та охорона праці в галузі

Вище вказані дисципліни забезпечені навчально-методичною літературою, а саме: конспектами лекцій, планами лабораторно-практичних занять, завданнями для самостійної та індивідуальної роботи, засобами діагностики знань, рекомендаціями щодо вивчення окремих тем та підготовки до тестування для перевірки знань здобувачів освіти при проведенні поточного і підсумкового контролю.

Комплект завдань до атестації здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійної програми «Ветеринарна медицина» за даним іспитом містить 30 білетів.

3.1. АКУШЕРСТВО, ГІНЕКОЛОГІЯ ТА ШТУЧНЕ ОСІМЕНІННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТВАРИН

Мета: є формування у майбутніх фахівців сучасної системи теоретичних знань і набуття практичних навичок щодо фізіології та патології статевих процесів, осіменіння тварин, запліднення, вагітності, родів і післяродового періоду, трансплантації ембріонів, прогнозування відтворної функції тварин, отримання та збереження молодняку, профілактики хвороб молочної залози, а також профілактики неплідності.

Завдання: вивчення фізіологічних закономірностей, які регулюють

репродуктивну функцію тварин; сприяння підготовці фахівців покликаних вирішувати всі завдання щодо прогнозування та збільшення плодючості тварин, підвищення їх продуктивності, проведення діагностичних, попереджувальних та лікувально-профілактичних заходів

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачів освіти повинні **знати:**

- ✓ анатомію та фізіологію статевої системи самок і самців;
- ✓ методи одержання сперми від плідників, розрідження, зберігання та транспортування сперми, а також техніку безпеки під час експлуатації кріогенного обладнання;
- ✓ способи штучного осіменіння самок сільськогосподарських тварин і прийоми підвищення їх заплідненості;
- ✓ основи трансплантації ембріонів;
- ✓ фізіологію та патологію вагітності, родів;
- ✓ діагностику вагітності;
- ✓ фізіологію та патологію післяродового періоду;
- ✓ правила рододопомоги, прийом новонароджених та їх хвороби;
- ✓ анатомію, фізіологію та хвороби молочної залози;
- ✓ причини неплідності самок і методи її ліквідації;

уміти:

- ✓ готувати інструменти та посуд для одержання сперми;
- ✓ оцінювати, розріджувати і розфасовувати сперму;
- ✓ визначати тічку і охоту в самок, штучно їх осіменяти і заповнювати необхідну документацію;
- ✓ визначати вагітність;
- ✓ надавати допомогу під час нормальних і патологічних родів;
- ✓ встановлювати діагноз, призначати і проводити лікувальні процедури;
- ✓ визначати причини захворювання молочної залози, неплідності сільськогосподарських тварин, проводити заходи попередження та їх ліквідації.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Вступ.
2. Особливості анатомії та фізіології статевих органів самців і самок
3. Нервово-гуморальна регуляція статевої функції самок і самців. Фізіологія осіменіння
4. Раціональне утримання, використання і особливості годівлі племінних плідників.
5. Фізіологічні основи та методи одержання сперми від плідників
6. Фізіологія і біохімія сперми. Методи оцінки якості сперми
7. Технологія розрідження, зберігання та транспортування сперми
8. Техніка штучного осіменіння самок і способи підвищення заплідненості. Трансплантація ембріонів.

9. Організація роботи племпідприємств, племоб'єднань і пунктів штучного осіменіння сільськогосподарських тварин
10. Запліднення. Фізіологія та діагностика вагітності
11. Фізіологія родів і післяродового періоду, годівля новонароджених і породіль, догляд за ними
12. Патологія вагітності
13. Патологія родів і рододопомога.
14. Патологія в післяродовий період
15. Фізіологія і патологія новонароджених тварин
16. Фізіологія і патологія молочної залози
17. Основні причини і форми неплідності
18. Гінекологічні захворювання.

3.1.1. Перелік питань

1. Охарактеризуйте наукові і фізіологічні основи одержання сперми від плідників.
2. Охарактеризувати візуальну оцінку якості сперми свійських тварин
3. Охарактеризуйте способи зберігання сперми (бугая, барана, кнура, жеребця).
4. Охарактеризуйте методи виявлення самок в охоті (корів, кобил, свиноматок, вівцематок).

Охарактеризуйте переваги і недоліки різних способів штучного осіменіння корів і телиць.

5. Охарактеризуйте значення розрідження, вимоги до розріджувача і роль компонентів.
6. Вкажіть ветеринарно-санітарні заходи, що проводяться на пункті штучного осіменіння
7. Охарактеризуйте передвісники родів та видові особливості родів.
8. Охарактеризуйте оптимальний час і кратність осіменіння, доза сперми.
9. Організація роботи пунктів штучного осіменіння та його обладнання.
10. Дайте характеристику вагітності.
11. Охарактеризуйте методи діагностики вагітності.
12. Охарактеризуйте фактори, які обумовлюють настання родів
13. Охарактеризуйте передвісники родів та видові особливості родів.
14. Назвіть причини патології вагітності та схему надання допомоги.
15. Назвіть причини абортів, класифікацію та наслідки.
16. Дайте характеристику післяродового періоду.
17. Назвіть причини післяродових ускладнень та розробіть схему лікування
18. Причини хвороб новонароджених та способи надання допомоги.

19. Назвіть причини вад розвитку дійкового каналу та способи надання допомоги

3.1.2. Типові практичні завдання

Завдання 1. Проведіть зовнішні методи дослідження вагітності
Завдання 2. Складіть та підготуйте штучну вагіну для одержання сперми.
Завдання 3. Провести штучне осіменіння корів (маноцервікальним способом).
Завдання 4. Проведіть акушерське дослідження .
Завдання 5. Провести взяття сперми від плідників (кнура-плідника).
Завдання 6. Розкрийте техніку надання допомоги при затримці посліду.
Завдання 7. Провести штучне осіменіння свиноматок (нефракційним методом).
Завдання 8. Визначити кількість патологічних форм сперміїв.
Завдання 9. Скласти схему допомоги при вивороті матки
Завдання 10. Розробіть схему лікування ендометриту.
Завдання 11. Провести цервікальне осіменіння корови з ректальною фіксацією шийки матки.
Завдання 12. Розробіть схему лікування катарального маститу.
Завдання 13. Проведіть гінекологічне дослідження тварин.
Завдання 14. Провести штучне осіменіння корів (маноцервікальним способом).
Завдання 15. Проведіть акушерське дослідження .
Завдання 16. Проведіть зовнішні методи дослідження вагітності.

3.1.3. Рекомендована література

Базова

1. Карташов І.І., Шарапа Г.С. Акушерство, гінекологія і штучне осіменіння сільськогосподарських тварин. – Київ : Вища школа, 1991.
2. Харута Г.Г, Волков С.С., Плахотнюк І.М., Власенко С.А. та ін. Акушерство, гінекологія та штучне осіменіння сільськогосподарських тварин : навч. посіб. – Київ : Аграрна освіта, 2013. – 445 с.
3. Яблонський В.А. Практичне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології. – Київ : Мета, 2002.
4. Яблонський В. А., Хомич С. П., Каліновський Г. М., Харута Г.Г., Харенко М.І., Завірюха В. І., Любецький В.Й. Ветеринарне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології. – Вінниця : Нова книга, 2006.

Допоміжна

1. Про ветеринарну медицину : Закон України від 25.06.1992 р. № 2498-XII.
2. Про племінну справу у тваринництві – Закон України від 15.12.1993 р. № 3691-XII із змінами та доповненнями.

3. Положення про самостійну роботу студентів у вищих навчальних закладах : Наказ Міністерства освіти України від 2.06.1993 р. № 161.
4. Про затвердження Інструкції зі штучного осіменіння свиней та Інструкції зі штучного осіменіння овець і кіз : Наказ Міністерства аграрної політики України від 13.12.2002 р. № 395.
5. Про затвердження Інструкції зі штучного осіменіння корів і телиць : Наказ Міністерства аграрної політики України від 1.06.2001 р. № 230.

Інтернет-ресурси:
http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2498-12
Електронний підручник Акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин : http://nmcbook.com.ua/product_info.php?products_id=117

Навчальні відеофільми:
Техніка одержання сперми від бугаїв-плідників.
Організація роботи племпідприємства.
Методи штучного осіменіння корів і телиць.
Оцінка якості сперми.
Штучне осіменіння свиней та інші

3.2. ВНУТРІШНІ НЕЗАРАЗНІ ХВОРОБИ ТВАРИН

Мета: формування у студентів професійного мислення і активного, творчого підходу під час вирішення практичних завдань ветеринарної медицини

Завдання: набуття студентами теоретичних знань і практичних навичок з клінічної діагностики, загальної профілактики і терапії внутрішніх хвороб тварин; вивчення етіології, патогенезу, симптомів, патологоанатомічних змін, особливостей діагностики, перебігу, прогнозу, лікування та профілактики окремих внутрішніх хвороб; оволодіння терапевтичною технікою; ведення ветеринарної реєстраційної і звітної документації.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні **знати**:

- ✓ план і методи клінічного, лабораторного та інструментального дослідження тварин;;
- ✓ послідовність і методику дослідження окремих органів і систем;
- ✓ загальну профілактику і терапію внутрішніх хвороб;
- ✓ основні прийоми і методи терапевтичної техніки
- ✓ окремі внутрішні хвороби тварин, методи їх діагностики, лікування і профілактики;

З метою закріплення теоретичних знань і набуття практичних навиків здобувачі освіти повинні **вміти:**

- ✓ досліджувати хвору тварину;
- ✓ ставити діагноз;
- ✓ проводити диспансеризацію;

- ✓ організовувати заходи з профілактики незаразних хвороб тварин;
- ✓ вести журнал реєстрації хворих тварин, історію хвороби, диспансерну документацію.

Зміст дисципліни розкривається в темах

1. Вступ. Основи клінічної діагностики внутрішніх незаразних хвороб сільськогосподарських тварин
2. Дослідження серцево-судинної системи
3. Дослідження дихальної системи.
4. Дослідження системи органів травлення
5. Дослідження сечової системи
6. Дослідження нервової системи.
7. Дослідження системи крові.
8. Історія хвороби.
9. Загальна профілактика внутрішніх незаразних хвороб сільськогосподарських тварин.
10. Основи загальної терапії.
11. Методи терапії.
12. Терапевтична техніка.
13. Хвороби серцево-судинної системи
14. Хвороби дихальної системи.
15. Хвороби системи травлення.
16. Хвороби печінки.
17. Хвороби очеревини.
18. Хвороби сечової системи.
19. Хвороби нервової системи.
20. Хвороби системи крові.
21. Хвороби обміну речовин і ендокринних органів.
22. Хвороби шкіри
23. Отруєння.
24. Хвороби органів травлення і печінки у молодняку.
25. Хвороби органів травлення і печінки у молодняку.
26. Хвороби обміну речовин у молодняку.
27. Хвороби імунної системи у молодняку.
28. Хвороби органів дихання у птиці
29. Хвороби органів травлення у птиці.
30. Хвороби обміну речовин у птиці.
31. Хвороби органів травлення і печінки у хутрових звірів.
32. Хвороби обміну речовин у хутрових звірів.
33. Диспансеризація сільськогосподарських тварин.

3.2.1. Перелік питань

1. Обґрунтуйте правила безпеки та особистої гігієни під час дослідження і лікування тварин

2. Розкрийте план та основні загальні методи клінічного дослідження тварин.
3. Розкрийте поняття про клінічну діагностику (симптоми, синдром, діагноз, прогноз їх різновиди).
4. Охарактеризуйте катаральну бронхопневмонію.
5. Дайте характеристику захворюванням органів травлення гіпотонія та атонія передшлунків.
6. Охарактеризуйте захворювання закупорка книжки.
7. Охарактеризуйте хворобу диспепсія молодняку.
8. Охарактеризуйте причини виникнення хвороб шкіри та їх класифікація.
9. Проаналізуйте загальні анемії, їх суть і класифікація.
10. Розкрийте методику дослідження органів травлення: апетиту, розладів жування, ковтання, відрижки, блювання
11. Дайте коротку характеристику морфологічним і біохімічним дослідженням крові, методи одержання крові.
12. Дайте характеристику захворюванням стоматит, фарингіт, закупорка стравоходу.
13. Охарактеризуйте хворобу ацидоз рубця.
14. Охарактеризуйте захворювання травматичний ретикуліт, ретикулоперетоніт
15. Розкрийте загальні принципи лікування отруєнь.
16. Охарактеризуйте загальні симптоми хвороб серцево-судинної системи.
17. Охарактеризуйте отруєння нітратами та нітритами.
18. Охарактеризуйте хворобу остеодистрофія
19. Охарактеризуйте захворювання тимпанія рубця.
20. Розкрийте захворювання крупозна пневмонія.
21. Охарактеризуйте сонячний і тепловий удар.
22. Охарактеризуйте хворобу гостре розширення шлунка.
23. Охарактеризуйте захворювання закупорка книжки

3.2.2. Типові практичні завдання

Завдання 1. Проведіть розрахунок потреби 1% розчину метиленового синього для внутрішньовенного введення бичкові живою масою 200 кг, як антидота при нітратно-нітритному отруєнні з розрахунку 5 мг сухої речовини на 1 кг живої маси тварини.

Завдання 2. Проведіть реєстрацію хворої тварини в амбулаторному журналі з діагнозом міокардит. Примітка: кінь 6 років, кличка "Орлик", вага 450 кг.

Завдання 3. Проведіть розрахунок кількості розчину 40 % глюкози для внутрішньовенного введення корові, як антитоксичного засобу при атонії передшлунків з розрахунку 150 г. глюкози сухої речовини на голову.

Завдання 4. Розрахуйте кількість темпанолу і води для внутрішньовенного введення корові живою масою 500 кг при тимпанії рубця. Тимпанол використовуютьу розведенні з водою (1:10) в дозі 0,4 мл на 1 кг живої маси тварини.

Завдання 5. Відібрати проби крові для лабораторного дослідження.

Завдання 6. Оформіть супровідний лист до проб патологічного матеріалу для хіміко-токсикологічного дослідження при отруєнні поросят віком2-4 місяці кухонною сіллю

Завдання 7. Розкрийте методику застосування зігріваючих компресів.

Завдання 9. Розкрийте техніку очисної клізми.

Завдання 10. Проведіть реєстрацію хворої тварини в амбулаторному журналі з діагнозом уроцистит (корова 6 років живою масою 450 кг чрвоно-степової породи, належить громадянину Іванов В.І.).

Завдання 11. Розрахуйте потребу хлориду натрію сухої речовини, для приготування 10 % розчину в кількості 350 мл, як румінаторного засобу при атонії передшлунків корові - призначають внутрішньовенно.

Завдання 12. Проведіть реєстрацію хворої тварини в амбулаторному журналі з діагнозом катаральна бронхопневмонія (теля віком 3 місяці живою масою 60 кг належить громадянину Козуб С.П.).

Завдання 13. Розкрийте техніку термометрії у тварин.

Завдання 14. Проведіть реєстрацію хворої тварини в амбулаторному журналі з діагнозом риніт (бичок червоно-степової породи віком 7 місяців, жива маса 250 кг, належить ТОВ "Родник Плюс").

Звдання 15. Складіть супровідний лист до проб крові для проведення біохімічного дослідження крові корів в кількості 10 голів, що належать СВК "Зоря".

Завдання 16. Проведіть реєстрацію хворої тварини в амбулаторному журналі з діагнозом атонія пердшлунків, корова Зірка, інвентарний номер 4587,віком 7 років, масою 420 кг.

Завдання 17. Провести промивання рубця у ВРХ.

Завдання 18. Проведіть розрахунок кількості розчину 40 % глюкози для внутрішньовенного введення корові, як антитоксичного засобу при атонії передшлунків з розрахунку 150 г. глюкози сухої речовини на голову.

2.2.3. Рекомендована література

Базова:

1.Левченко В.І., Влізко В.В., Кондрахін І.П., Мельник Й.Л., Судаков М.О., Чумаченко В.Ю.- Клінічна діагностика внутрішніх хвороб тварин.- Біла Церква, 2004. – 608 с.

2. Левченко В.І., Кондрахін.,Судаков М.О. та ін. Внутрішні хвороби тварин. – Ч 1 / За ред. В.І.Левченка. – Біла Церква, 2014. – 386 с.

3. Левченко В.І., Кондрахін.,Судаков М.О. та ін. Внутрішні хвороби тварин. – Ч 2 / За ред. В.І.Левченка. – Біла Церква, 2015. – 586 с.

4. Левченко В.І., КондрахінІ.П., Богатко Л.М. та ін. Загальна терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин: практикум / За ред В.І. Левченка. – Біла Церква, 2000. – 2274 с
5. Судаков М. О., Цвіліховський М.І., Береза В.І. та ін. Внутрішні незаразні хвороби тварин. / За ред. М.О.Судакова. – Київ: Мета, - 2002. – 352 с.
6. Судаков М. О., Береза В.І. та ін. Внутрішні незаразні хвороби с.-г. тварин: практикум. – Київ: Вища школа, 1995. – 206 с
7. Цвіліховський М.І., Береза В.І., Січкар В.С. та ін. . Внутрішні незаразні хвороби тварин. / За ред. М.І. Цвіліховського. – Київ: Аграрна освіта, 2014.- 614с.

Допоміжна:

1. К.В.Орлова, О.П.Пенцарський.- Внутрішні незаразні хвороби сільськогосподарських тварин.- К.:, Вища школа, 1975.

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про ветеринарну медицину» від 25.06.1992 р. № 2498- XII (із змінами та доповненнями)
1. Журнал.- Ветеринарна медицина України.
2. Журнал.- Здоров'я і ліки тварин.
3. http://nmcbook.com.ua/wp-content/uploads/
4. http://base.dnsgb.com.ua/files/book

3.3. ХІРУРГІЯ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Мета:формування у здобувачів освіти базових знань теоретичні та практичні навички з діагностики, лікування і профілактики хірургічних захворювань, виконання нескладних операцій, а також з раціонального підковування коней; формувати професійні якості, вміння, поняття, уявлення.

Завдання: вивчення причин і розробка профілактики хірургічних захворювань сільськогосподарських тварин в умовах промислових комплексів (травматизм, хвороби копит і ратиць; хвороби, пов'язані з недостатньою рухливістю тварин); розробка методів фіксації тварин і тимчасового знерухомлення їх, різних приладів та обладнання для проведення масових діагностичних і лікувально-профілактичних обробок, вжиття лікувальних і профілактичних заходів, прийнятих в умовах промислових комплексів, фермерських господарств; формування професійної культури студентів.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

✓ основи профілактики та лікування хворих тварин в умовах колективних і фермерських господарств з урахуванням особливостей ветеринарного обслуговування індивідуальних селянських господарств в умовах ринкових відноси;

вміти:

- ✓ фіксувати тварин;
- ✓ стерилізувати шовний і перев'язний матеріали, хірургічні інструменти;
- ✓ підготовляти операційне поле та руки до операції, нескладні операції
- ✓ проводити знеболювання, ін'єкції, вливання, пункції;
- ✓ володіти технікою накладання швів, пов'язок, навичками з догляду за копитами та копитцями сільськогосподарських тварин;
- ✓ застосовувати лікувальні засоби.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Фіксація тварин
2. Основи профілактики хірургічної інфекції та організація хірургічної роботи.
3. Знеболювання.
4. Елементи хірургічних операцій.
5. Ін'єкції, вливання, пункції
6. Запобігання рогоутворенню у телят і позбавлення рогів дорослої великої рогатої худоби
7. Пов'язки.
8. Кастрація тварин.
9. Загальні дані про хірургічні захворювання тварин, методи їх лікування і профілактики.
10. Хірургічна інфекція та її клінічний прояв
11. Ушкодження (травми).
12. Змертвіння, виразки, нориці.
13. Новоутворення
14. Хвороби шкіри
15. Хвороби кровоносних і лімфатичних судин
16. Хвороби периферичних нервів
17. Хвороби в ділянці голови і шиї
18. Хвороби в ділянці черева і прямої кишки
19. Хвороби сечостатевих органів
20. Діагностика хвороб кінцівок.
21. Хвороби м'язів
22. Хвороби сухожилків і сухожильних піхо
23. Хвороби слизових і синовіальних сумок
24. Хвороби суглобів
25. Хвороби кісток і окістя
26. Хірургічні хвороби тварин у промислових комплексах.
27. Короткі відомості про будову і функцію копит
28. Хвороби копит
29. Профілактика хвороб копит, догляд за копитами
30. Підковування коней

31. Способи дослідження очей у тварин
32. Хвороби очей

3.3.1. Перелік питань

1. Дайте характеристику асептики і антисептики.
2. Дайте характеристику загального знеболення тварин.
3. Дайте характеристику груп засобів премедикації.
4. Дайте класифікацію операцій та їх зміст.
5. Дайте характеристику методів кастрації сільськогосподарських тварин .
6. Дайте класифікацію операцій та їх зміст.
7. Охарактеризуйте способи кастрації різних видів тварин.
8. Дайте характеристику загального знеболення тварин
9. Дайте характеристику травм і травматизму тварин.
10. Дайте характеристику закритих механічних пошкоджень.
11. Дайте характеристику відкритих механічних пошкоджень.
12. Дайте характеристику гнійної хірургічної інфекції.
13. Дайте характеристику анаеробної гнильної та специфічної інфекції.
14. Назвіть причини опіків, класифікація, симптоми та лікування.
15. Назвіть причини обморожень, класифікація, симптоми та лікування.
16. Пухлини: теорія виникнення та лікування.
17. Дайте характеристику шкірних хвороб.
18. Охарактеризуйте хвороби голови та шиї.
19. Назвіть причини гриж, класифікація, симптоми.
20. Охарактеризуйте хвороби сечостатевих органів.
21. Дайте характеристику хвороб м’язів.
22. Дайте характеристику хвороб суглобів.
23. Дайте характеристику хвороб копит і ратиць.
24. Охарактеризуйте непритомність, асептичну резорбтивну гарячку, колапс та травматичний шок.

3.3.2. Типові практичні завдання

Завдання 1. Розкрийте характеристику різних видів анестезій тварин.
Завдання 2. Розкрийте техніку надання лікувальної допомоги при хворобах очей.
Завдання 3. Розкрийте техніку підковування коней.
Завдання 4. Складіть схему лікування хвороб копит і ратиць.
Завдання 5. Складіть схему лікування гриж.
Завдання 6. Складіть схему лікування операційних та випадкових ран.
Завдання 7. Складіть схему лікування гнійних ран.
Завдання 8. Способи запобігання росту рогів у телят. Ампутація хвоста.
Завдання 9. Розкрийте характеристику різних видів анестезій тварин.
Завдання 10. Розкрийте способи застосування наркозу різним видам

тварин.

Завдання 11. Підготовка тварин до кастрації та оптимальні строки кастрації

Завдання 12. Скласти схему проведення кесаревого розтину.

Завдання 13. Розкрийте техніку зупинки кровотеч та боротьба з крововтратами.

Завдання 14. Розкрийте методику роз'єднання та з'єднання тканин.

Завдання 15. Підготуйте операційне поле та руки до операції.

Завдання 16 Проведіть термічні методи стерилізації хірургічних інструментів та матеріалів.

3.3.3. Рекомендована література

Базова

1. Власенко В.М., Тихонюк Л.А., Рубленко В.М. Оперативна хірургія, анестезіологія і топографічна анатомія. – Біла Церква : БДАУ, 2003.
2. Магда І.І., Власенко В.М., Воронін І.І. та ін. Оперативна хірургія тварин з основами топографічної анатомії і анестезіології. – Киї,1995.
3. Петренко О.Ф., Борисевич В.Б., Міщишин В.Т., Примак М.І. Хірургія ветеринарної медицини. – Київ : Вища освіта, 2005.
4. Власенко В.М., Тихонюк Л.А., Рубленко В.М.Оперативна хірургія, анестезіологія і топографічна анатомія. – Біла Церква, 2006.
5. Лук'яновський В.О., Практикум з хірургії, ортопедії і офтальмології. – Москва : Агропромиздат, 1988.
6. Панько І.С., Власенко В.М., Гамота А.А. та ін. Спеціальна ветеринарна хірургія. – Біла Церква : БДАУ, 2003.
7. Панько І.С., Власенко В.М., Тихонюк Л.А., Ільницький М.Г. та ін. Довідник з ветеринарної хірургії. – Біла Церква, 2001.
8. Панько І.С. Збірник ситуаційних завдань з ветеринарної хірургії : метод. посіб. – Біла Церква, 2002.

Допоміжна

1. Лук'яновський В.О., Практикум з хірургії, ортопедії і офтальмології. – Москва : Агропромиздат, 1988.
2. . Поваженко И.Е., Братюха С.И., Калиновский Г.Н. Частная ветеринарная хирургия. – Киев : Высшая школа1991.
3. Поваженко І.О., Братюха С.І. Спеціальна ветеринарна хірургія. – Київ : Вища школа, 1991.
4. Панько І.С., Власенко В.М., Рубленко М.В., Іздепський В.Й., Ільницький М.Г. Загальна ветеринарна хірургія. – Біла Церква, 1999.

3.4. МЕНЕДЖМЕНТ ТА МАРКЕТИНГ У ВЕТЕРИНАРНІЙ МЕДИЦИНІ

Мета: надання здобувачам освіти спеціальних знань і вмінь щодо здійснення підприємницької діяльності та управління суб'єктам підприємства в різних галузях, зокрема в галузі сільськогосподарського

виробництва та агробізнесу щодо маркетингу та маркетингової діяльності суб'єктів підприємництва.

Завдання: засвоєння здобувачами освіти теоретичних знань, що передбачені навчальною програмою з дисципліни "Менеджмент та маркетинг у ветеринарній медицині, формування спеціальних професійних умінь та навичок щодо роботи в управлінській структурі сільськогосподарських підприємств та підприємств у галузі ветеринарної медицини (лікарні ветеринарної медицини, пункти, ветеринарні аптеки, клініки тощо), організація маркетингової діяльності сільськогосподарських підприємств, зокрема підприємств, зайнятих в галузі ветеринарної медицини та розробка та впровадження бізнес-плану розвитку сільськогосподарських підприємств та підприємств ветеринарної медицини (лікарні ветеринарної медицини, пункти, ветеринарні аптеки, клініки тощо).

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен **знати:**

- ✓ суть основних положень і категорій менеджменту та маркетингу;
- ✓ функції менеджменту та маркетингу;
- ✓ систему методів управління;
- ✓ зміст процесів та технології управління;
- ✓ основи планування, здійснення мотивування та контролювання;
- ✓ показники ефективності системи менеджменту;

вміти:

- ✓ планувати діяльність галузі та персоналу;
- ✓ аналізувати структуру управління організацій;
- ✓ здійснювати підбір кваліфікованих працівників;
- ✓ розробляти засновницькі документи (посадові інструкції, статути, положення про структурні підрозділи);
- ✓ складати маркетингові, фінансові та бізнес-плани.

Зміст дисципліни розкривається в темах

1. Маркетинг та маркетингова діяльність підприємств у галузі сільського господарства та ветеринарної медицини
2. Менеджмент та управлінська діяльність
3. Управління підприємницькою діяльністю. Менеджмент малого підприємництва
4. Економічні та правові засади підприємництва в Україні
5. Виробнича діяльність підприємницьких структур. Бізнес-планування

3.4.1. Перелік питань

1. Системний підхід до управління підприємством ветеринарної

практики та роздрібної торгівлі засобами ветеринарної медицини.

2. Принципи та завдання управлінської діяльності в сільськогосподарських підприємствах, ветеринарних клініках, ветеринарних аптеках.
3. Функції менеджменту в сільськогосподарських підприємствах, ветеринарних клініках, ветеринарних аптеках.
4. Прийняття управлінських рішень у процесі менеджменту сільськогосподарських підприємств, ветеринарних клінік та ветеринарних аптек.
5. Особливості організації підприємницької діяльності в галузі ветеринарної практики та роздрібної торгівлі засобами ветеринарної медицини (ветеринарні аптеки).
6. Бізнес-план як інструмент виробничої діяльності с.-г. підприємств, ветеринарних клінік та ветеринарних аптек. Зміст бізнес-плану, його структура і логіка розробки.

3.4.2. Типові практичні завдання

Завдання 1. Розрахувати ціну товару, якщо очікуваний обсяг виробництва та збуту – 30000 од., питомі змінні витрати – 15 грн. на одиницю товару, постійні витрати – 400000 грн. Передбачувана частка прибутку – 15 %.

Завдання 2. Питомі витрати виробництва одиниці товару складають 70 грн. За ціни 100 грн. підприємство може виробити і реалізувати 7000 од. на місяць. При цьому завантаження виробничих потужностей становитиме 70%. За ціни 90 грн. обсяги виробництва та реалізації можуть зрости до 10000 од., виробничі потужності будуть завантажені на 100 %. Яку ціну підприємство має запропонувати ринку, щоб отримати максимальний прибуток?

Завдання 3. Розрахувати ціну на товар та точку беззбитковості, якщо відомо: очікуваний обсяг виробництва та збуту 50000 од., питомі змінні витрати 20 грн., постійні витрати - 600000 грн. Очікувана частка прибутку – 20 %.

Завдання 4. Розрахувати значення точки беззбитковості, якщо відомо: постійні витрати виробництва становлять 20000 грн., питомі змінні витрати – 80 грн., відпускна ціна – 100 грн.

3.4.3. Рекомендована література

Базова

19. Агафонова Л.Г., Рога О.В. Підготовка бізнес-плану. – К. : Знання, 1999.
20. Андрусенко Г.О. Основи маркетингу. – К. : Урожай, 1995.
21. Афанасьєв І. Діловий етикет. – К. : Альтерпрес, 1998.
22. Герасимчук В.Г. Маркетинг. – К. : Вища шк., 1995.

23. Подсолонко В.А. Миронова Т.Л. Підприємництво. – К. : Центр навчальної літератури, 2003.
24. Завадський Й.С. Основи менеджменту в галузях АПК. – К. : 1995.
25. Ільчук М.М. Основи підприємницької діяльності та агробізнесу. – К. : Вища освіта, 2002.
26. Кисельов А.П. Основи бізнесу. – К. : Вища шк., 1998.
27. Котлер Ф. Основы маркетинга (перевод с англ.). – М. : Ростинтэр, 1996.
28. Мартиненко М.М. Основи менеджменту. – К. : Каравела, 2005.
29. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента. – М. : Дело, 1995.
30. Мельник Л.Ю. Основи підприємництва та ринкової економіки. – К. : Вища школа, 1995. 19. Матеріали Інтернет-сайту "Біплан" (www.biplans.narod.ru).
31. Ільчук М.М., Іщенко Г.Д. Підприємницька діяльність та агробізнес : підручник. – К. : Вища освіта, 2006. – 643 с.
32. Виноградська А.М. Основи підприємництва : навч. посіб. – К. : Кондор 2008. – 544 с.
33. Колот В.М., Репіна І.М. Підприємництво: організація, ефективність, бізнес-культура : навч. посіб. – К. : КНЕУ, 2010. – 444 с.
34. Гордієнко О.В., Кулінич О.І., Петренко Ю.В. Підприємницька діяльність : навч.- метод. посіб. – Немішаєве : НМЦ, 2011. – 171 с.
35. Череп А.В. Стратегія планування і управління : навч. посіб. – К. : Кондор, 2011. – 334 с.
36. Зайцева Н.І. Підприємницька діяльність : навч. посіб. – Біла Церква : ТЕК Білоцерківського НАУ, 2012. – 393 с.

Допоміжна

6. Конституція України [Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року]. – К. : Видавничий дім "Світанок", 2007. – 46 с.
7. Господарський кодекс України. Станом на 1 вересня 2012 р. – Х. : Одіссей, 2012. – 184 с.
8. Про запровадження єдиної державної регуляторної політики у сфері підприємництва : Указ Президента України від 02.01. 2000 р. № 89/2000.
9. Про заходи щодо забезпечення формування та функціонування аграрного ринку : Указ Президента України від 06.06.2000 р. № 767/2000.
10. Про порядок ліцензування підприємницької діяльності : Постанова Кабінету Міністрів України від 03.07.98 № 1020

3.5. БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ

Мета: формування у майбутніх фахівців умінь і навичок для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності

успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у ветеринарній медицині і сільськогосподарському виробництві

Завдання: забезпечення гарантій збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах і організації безпечного виконання робіт у тваринництві через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку.

Засвоївши програму навчальної дисципліни "Охорона праці в галузі", фахові молодші бакалаври спеціальності 211 мають бути здатними вирішувати професійні завдання з урахуванням вимог охорони праці та володіти такими основними професійними компетенціями з охорони праці:

у технологічній діяльності:

- ✓ участь у обґрунтуванні і розробці безпечних технологій в галузі сільського господарства;
- ✓ участь у проведенні розслідування нещасних випадків, аварій та професійних захворювань;
- ✓ участь у розробці та проведенні заходів щодо усунення причин нещасних випадків, з ліквідації наслідків аварій на виробництві.

в організаційно-управлінській діяльності:

- ✓ впровадження організаційних і технічних заходів з метою поліпшення безпеки праці;
- ✓ здатність і готовність до врахування положень законодавчих і нормативно-правових актів з охорони праці під час виконання виробничих та управлінських функцій;
- ✓ організацію державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду;
- ✓ здатність до організації діяльності виробничого колективу з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці;
- ✓ управління діями щодо запобігання виникненню нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві;
- ✓ впровадження ефективного розподілу функцій, обов'язків і повноважень з охорони праці у виробничому колективі;

у проектній діяльності:

- ✓ участь у розробці і впровадженні безпечних технологій, вибір оптимальних умов і режимів праці, проектування зразків техніки і робочих місць на основі сучасних технологічних та наукових досягнень у галузі охорони праці;

у педагогічній діяльності:

- ✓ розробка методичного забезпечення і проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці;
- ✓ у консультаційній діяльності:
- ✓ надання допомоги та консультації працівників з практичних питань безпеки праці;

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Міжнародні норми в галузі охорони праці
2. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці в галузі
3. Система управління охороною праці в організації. Державний нагляд і громадський контроль
4. Травматизм та професійні захворювання в галузі. Розслідування нещасних випадків
5. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві
6. Загальні положення щодо організації виробничих процесів у тваринництві
7. Виробнича санітарія і гігієна праці в тваринництві
8. Вимоги безпеки до виробничого обладнання та організація робочих місць

3.5.1. Перелік питань

1. Обґрунтуйте правила безпеки та особистої гігієни під час дослідження і лікування тварин

3.5.2. Типові практичні завдання

3.5.3. Рекомендована література

Базова

1. Пістун І.П., Хом'як Й.В. Охорона праці в сільському господарстві: навч. посіб. – Вид-во "Палітурка", 2007. – 456 с.
2. Аграрне право України: підручник / В. М. Єрмоленко, О. В. Гафурова, М. В. Гребенюк [та ін.]; за заг. ред. В. М. Єрмоленка. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – 608 с.
3. Протоєрейський О. С, Запорожець О. І. Охорона праці в галузі: навч. посіб. – К.: Книжкове вид-во НАУ, 2005. – 268 с.
4. Зеркалов Д.В. Охорона праці в галузі. Загальні вимоги. [Електронний ресурс]: навч. посіб. – К.: "Основа", 2011. – 551 с. Режим доступу http://www.zerkalov.kiev.ua/node/13

Основні законодавчі та нормативно-правові акти

1. Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 р. із змінами і доповненнями.
2. Кодекс законів про працю України від 19.11.1992 р. із змінами і доповненнями.
3. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України 19.11.1992 р.
4. Про пожежну безпеку: Закон України від 17.12.1993 р. із змінами і доповненнями.

5. Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку: Закон України від 08.02.1995 р. із змінами і доповненнями.
6. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24.02.1994 р. із змінами і доповненнями.
7. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності: Закон України від 23.09.1999 р. із змінами і доповненнями.
8. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 р.
9. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності: Закон України від 06.09.05 зі змінами та доповненнями.
10. Деякі питання розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 р.№ 1112.
11. НПАОП 0.00-4.03-04 "Положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з питань охорони праці": наказ Держнаглядохоронпраці від 08.06.2004 р. № 151.
12. НПАОП 0.00-4.09-07 "Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства": наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 55.
13. НПАОП 0.00-4.11-07 "Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці": Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 56.
14. НПАОП 0.00-4.12-05 "Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці": наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 р. № 15.
15. НПАОП 0.00-4.15-98 "Положення про розробку інструкцій з охорони праці": наказ Держнаглядохоронпраці від 29.01.1998 р. № 9.
16. НПАОП 0.00-4.21-04 "Типове положення про службу охорони праці": наказ Держнаглядохоронпраці від 15.11.2004 р. № 255.
17. НПАОП 0.00-4.33-99 "Положення щодо розробки планів локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій": Наказ Держнаглядохоронпраці від 17.06.1999 р. № 112.
18. НПАОП 0.00-6.03-93 "Порядок опрацювання та затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві": наказ Держнаглядохоронпраці від 21.12.1993 р. № 132.
19. НПАОП 0.00-6.13-05 "Порядок організації державного нагляду за охороною праці та гірничого нагляду в системі Держнаглядохоронпраці України": наказ Держнаглядохоронпраці від 30.03.2004 р. № 92.
20. Рекомендації щодо організації роботи кабінету промислової безпеки та охорони праці, затверджено Головою Держгірпромнагляду 16.01.2008 р.
21. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці, затверджено Головою Держгірпромнагляду 07.02.2008 р.
22. НПАОП 2.0.00-1.01-00 "Правила охорони праці у сільськогосподарському виробництві" від 11.08.2000 р. № 202.

23. НПАОП 2.0.00-1.01-12 “Правила охорони праці у сільськогосподарському виробництві” від 26.11.2012 р. № 1354.

Допоміжна

24. ДБН В.2.5-28-2006 Природне і штучне освітлення.
25. ДСанПіН 3.3.6.096-2002 Державні санітарні норми і правила при роботі з джерелами електромагнітних полів.
26. ДСН 3.3.6.042-99 Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень.
27. ДСН 3.3.6.037-99 Санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку.
28. ДСН 3.3.6.039-99 Державні санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації.
29. НПАОП 0.00-1.28-10 Правила охорони праці під час експлуатації електронно-обчислювальних машин: наказ Держгірпромнагляду від 26.03.2010р. № 65.
30. НПАОП 0.00-2.23-04 “Перелік заходів та засобів з охорони праці, витрати на здійснення та придбання яких включаються до валових витрат”. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 червня 2003 р. № 994.
31. НПАОП 0.00-8.24-05 “Перелік робіт з підвищеною небезпекою”: наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 р. № 15.
32. Перелік робіт, де є потреба у професійному доборі: наказ МОЗ України та Держнаглядохоронпраці України від 23.09.1994 р. № 263/121.
33. . ДСТУ 2293-99 “Охорона праці. Терміни та визначення основних понять”.
34. Гігієнічні нормативи ГН 3.3.5-8-6.6.1-2002 “Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу”: наказ Міністерства охорони здоров’я України від 27.12.2001 р. № 528.
35. Міждержавний стандарт ГОСТ 12.0.003-74 (1999) ССБТ “Опасные и вредные производственные факторы. Классификация”.
36. Міждержавний стандарт ГОСТ 12.0.230-2007 ССБТ. Системи управління охороною праці. Загальні вимоги.
37. ДБН 2.09.04-87 Адміністративні та побутові будівлі.
38. Рекомендації щодо організації роботи кабінету промислової безпеки та охорони праці, затверджені Головою Держгірпромнагляду 16.01.2008 р.
39. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці, затверджені Головою Держгірпромнагляду 7.02.2008 р.
40. Перелік професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов’язковим профілактичним медичним оглядам: постанова Кабінету Міністрів України від 23 травня 2001 р. № 559.
41. Директива Ради Європейських Співтовариств 89/391/ЕЕС “Про впровадження заходів, що сприяють поліпшенню безпеки й гігієни праці працівників”.
42. Конвенція МОП 187 “Про основи, що сприяють безпеці й гігієні праці”.
43. Міжнародний стандарт SA8000: 2001 “Соціальна відповідальність”. SAI SA8000: 2001 Social Accountability International.

44. Міжнародний стандарт ISO 26000:2010 – “Настанова по соціальній відповідальності”. ISO 26000: 2010 (Draft) Guidance on Social Responsibility.
45. Міжнародний стандарт OHSAS 18001:2007 Occupational health and safety management systems – Requirements. Системи менеджменту охорони праці – Вимоги.
46. Міжнародний стандарт OHSAS 18002, Guidelines for the implementation of OHSAS 18001. Настанова по впровадженню OHSAS 18001.

Інтернет-ресурси

1. http://www.dnop.kiev.ua - Офіційний сайт Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду (Держгірпромнагляду).
2. http://www.mon.gov.ua - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.
3. http://www.mns.gov.ua - Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України. 4. http://www.social.org.ua - Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.
4. http://www.iacis.ru - Официальный сайт Межпарламентской Ассамблеи государств–участников Содружества Независимых Государств (МПА СНГ).

5. http://www.nau.ua - Інформаційно-пошукова правова система “Нормативні акти України (НАУ)”.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТІВ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ ІСПИТІВ

Дані критерії включають в себе основні вимоги до оцінки знань підготовки випускника коледжу зі спеціальності 211 Ветеринарна медицина, дозволяють судити про рівень підготовки випускників до самостійної фахової діяльності. Необхідно враховувати те, що здобувач освіти повинен показати знання і уміння по комплексу питань, які охоплюють профілюючі дисципліни. Оцінка відповіді здобувачів освіти здійснюється по кожному питанню білета кожним членом Екзаменаційної комісії (ЕК). Після чого виставляється середньо арифметична оцінка, яка визначається членами ЕК і оголошується здобувачам по закінченню кваліфікаційного іспиту.

Відомість кваліфікаційного іспиту складається з списку здобувачів фахової передвищої освіти, граф для виставлення критеріїв оцінки знань кожним членом ЕК (оцінювання завдань теоретичної та практичної частини екзаменаційного білета) та графи для загальної оцінки. Загальна оцінка кваліфікаційного іспиту визначається, як середня арифметична, враховуючи оцінки за кожен вид екзаменаційних завдань.

ВІДПОВІДЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА КВАЛІФІКАЦІЙНОМУ ІСПИТІ ОЦІНЮЄТЬСЯ ШКАЛОЮ

ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	ЗА ШКАЛОЮ НАВЧАЛЬНОГО(ЯК ПРИКЛАД)
Відмінно	**5**
Добре	**4**
Задовільно	**3**

Незадовільно	**2**

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ:
1.Теоритична частина

«Відмінно». Відповідь побудована на рівні самостійного творчого мислення на основі ґрунтовного знання проблеми, що висвітлюється; основних понять та категорій, розуміння закономірностей виникнення, розвитку, протікання процесів, грамотне, логічне-послідовне викладання матеріалу, вміння пов'язувати його з сучасними досягненнями науки, робити узагальнення та висновки. Здобувач володіє науковою термінологією, грамотно ілюструє відповідні схеми, інструменти, медикаменти. Вільно працює з нормативними документами. Можливі 1-2 несуттєві помилки у викладі, що не впливають на кінцевий результат.

«Добре». Вірна відповідь, побудована на рівні самостійного мислення з елементами творчого пошуку, розуміння здобувачем освіти основних закономірностей викладання навчального матеріалу. Правильно використовує наукову термінологію, вільно користується нормативними документами. Допускаються окремі незначні помилки та неточності у висвітленні неосновних аспектів проблеми, в науковій термінології, узагальненнях, висновках, що не впливають на кінцевий результат.

«Задовільно». В цілому відповідь вірна на рівні репродуктивного мислення. Здобувач освіти суть питань розкриває частково, непослідовно. Допускаються недостатньо вірні формулювання, окремі незначні помилки у висвітленні основних аспектів проблеми, незнання здобувачем другорядних понять і категорій. Відповідь непослідовна, суть питань розкривається частково.

«Незадовільно». Невірна відповідь на питання. Здобувач освіти основний зміст питань не розкриває. Допущені значні помилки, що мають принципове значення в оцінці і розумінні явищ та фактів. Спеціальною термінологією володіє слабко.

2.Практична частина

«Відмінно». Вміє знайти необхідні матеріали, медикаменти, інструменти, для лікування певного захворювання, знає їх дію та призначення. Послідовно розкриває методику клінічного дослідження тварини при встановленому діагнозі. Правильно проводить дозування лікарських засобів, при цьому враховує вид, вік, живу масу і інші параметри. Професійно грамотно веде записи в журналі реєстрації хворих тварин.

Вміє підібрати необхідні матеріали, медикаменти, знає їх призначення. Розкриває методику проведення досліджень. Правильно проводить розрахунки потреби лікарських і дезінфікуючих засобів. Вірно оформляє нормативну документацію.

«Добре». Вміє відібрати необхідні матеріали, медикаменти, інструменти для лікування конкретного захворювання, не враховуючи при цьому ступінь їх ефективності, знає їх дію та призначення. Допускає порушення послідовності методики клінічного обстеження хворої тварини. При розрахуванні потреби лікарських засобів не враховує патогенез розвитку хвороби, та гостроту перебігу. Несвідомо допускає неточності в заповненні амбулаторного журналу.

Розкриває повільно методику проведення досліджень, допускаючи не значні помилки. Правильно проводить розрахунку потреби лікарських і дезінфікуючих засобів. Оформляє нормативну документацію з допущенням незначних помилок.

«Задовільно». Допускає неточності в підборі матеріалів, інструментів, лікарських засобів для лікування хворої тварин, утруднюється розкрити механізм їх дії в даному випадку. Порушує методику клінічного обстеження тварини. Розрахування потреби лікарських препаратів проводить без врахування загального стану хворої тварини та особливостей клінічного перебігу. Записи в амбулаторному журналі проводить неохайно, професійно неграмотно.

При проведенні розрахунку потреби лікарських і дезінфікуючих засобів не допускає значних помилок.

«Незадовільно». Не обдумано підходить до вибору матеріалів, інструментів та медикаментів, не переконливо обґрунтовує дію їх на організм тварини при певній хворобі. Допускає значні порушення при проведенні клінічного обстеження тварини в даному конкретному випадку. Безвідповідально відноситься до визначення дози лікарського засобу, потребує допомоги викладача. Прослідковується відсутність знань, логічного мислення, уміння при проведенні відповідних записів в амбулаторному журналі прийому хворих тварин.

Не розкриває методику проведення досліджень. При проведенні розрахунку потреби лікарських і дезінфікуючих засобів допускає значні помилки. Оформляє нормативну документацію з допущенням помилок.